

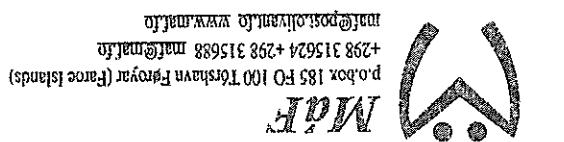
12

jólaleikir

*Savnað og lagt til rættis
Sonja Sørensen*

p.o.box 185 FO 100 Tórshavn Føroyar (Faroe Islands)
+298 315624 +298 315688 maf@maf.f
maf@post.olivant.f www.maf.f

Bókadeild Føroya Lærarafelags

Í heftinum

JÓLALEIKIR

eru:

Jólaløtur *Poulina Slættanes*

Uppi á loftinum *Ove Vith*

Kaspur og jólamaðurin *Marianne Gade*

Jólaspæl

Tá ið jólamaðurin fekk liðagikt
sjálvan jóladag *Marius Johannessen*

Jólaspæl *Bodil og Preben Droob*

Vættrarnir, sum ikki vórðu gloymdir
Leif Maibom

Eitt jólaævintýr

Men tað hendi í teim døgum *Frode Bay*

Vættrahjálp *Helmer Christensen*

Vísmenninir *Lis Langberg Hansen*

Meðan bíðað verður eftir jólum

Innihaldsyvirlit og stuttar lýsingar

1. <i>Jólaløtur</i> , eftir Poulinu Slættanes
Nútíðarjól aftur ímóti jólum í 1936.
Pallurin er skilaður í tvey.
16 leikarar.	síða 7
2. <i>Uppi á loftinum</i> eftir Ove Vith
Mamma, pápi og tvey børn og átta vætrar uppi á loftinum.
Pallmyndin, loftið, er tann sama alla tíðina.
13 leikarar	síða 21
3. <i>Kaspur og jólamaðurin</i> , eftir Marionnu Gade
Um Jansson tjóvin, sum fegin vildi royna seg sum jólamann.
Eingin pallmynd er tilskilað (kann framførast á berum palli)
4 leikarar og ein ketta.	síða 31
4. <i>Jólaspæl</i>
Pallmyndin er fjósið í Betlehem. Teksturin er yrking og ber
uppá rím. Nakrir felagssálmar eru í.
8 leikarar.	síða 37
5. <i>Tá ið jólamaðurin fekk liðagikt sjálvan jóladag</i>
eftir Mariusi Johannessen
Leikur í 5 þortum. Pallmyndirnar kunnu gerast heilt
einfaldar, um tað krevst. Um, tá ið synirnir hjá jóla-
manninum býttu allar gávurnar skeiwt út.
12 leikarar.	síða 41
6. <i>Jólaspæl</i> , eftir Bodil og Preben Droob
Stórsligið spæl um Boðan Mariu og Kristi føðing.
Pallurin broytist ikki. Salurin skal býtast sundur í tvey,
tí leikararnir nýta miðgongina eina staðni í leikinum.
12 leikarar, 12 kórsangrar, 6 tónleikarar
(talið kann vera minni)	síða 49
7. <i>Vættrarnir, sum ikki vórðu gloymdir</i> , eftir Leif Maibom
Skemtiligur nútíðarleikur, har dreymur og veruleiki
vevjast saman. Í leikinum eru fleiri sangir, sum skulu
hava fylgispæl, í minsta lagi ein guitar ella klaver.
Pallurin er skilaður sundur í tvey.
16 leikarar og 1 ella fleiri tónleikarar.	síða 69

Eitt sindur um sjónleika-venjing við børnum

Fyrst verður leikurin lisin upp í síni heild. Royst verður at gera leikin so spennandi hjá børnunum sum gjørligt.

Síðani verður ein mynd vand í senn. Børnini kunnu spæla ein part nakrar ferðir við ongum handriti (improvisatiún), har børnini skiftast at hava teir ymsu leiklutirnar. Um lærarin velur »skeiwt« fyrstu ferð, kann tað verða trupult at skifta seinni og ikki særa okkurt av børnunum.

Tá ið børnini hava spælt leikin nakrar ferðir og hava *skilt gongdina* í leikinum, verða leiklutirnir ásettir og handrit býtt út. — Nú verður heitt á børnini um at læra seg leiklутin uttanat.

Nú er so at vóna, at børnini sjálv duga at síggja, at summi hóska best til ein leiklut, onnur til onkran annan.

Tað hevur eisini stóran týdning at fáa børnini at skilja, at allir leiklutir eru týdningarmiklir; tey, sum arbeiða aftanfyri á pallinum, har alt skal gerast stundisliga og stillisliga, hava eins stóran týdning og tey, sum standa á palli.

Tað er heldur ikki bara tey, sum siga okkurt beint nú — ella skulu siga nógvi í leikinum — sum eru týdningarmikil. Ein, sum hevur ein lítlan leiklut, kann leggja nógvi afturat leikinum, um hann spælir væl í røttu løtu. Ein, sum hevur ein lítlan leiklut, kann taka nógvi frá leikinum, um hann dregur ov nógvi eygu at sær, tá ið hann ikki skal.

Fyrstu ferð, ið vant verður rættiliga á palli, skulu børnini læra at arbeiða aftan fyri pallin og ikki larma. Tað loysir seg at brúka nógva tíð til at venja hetta.

Royn skjótast gjørligt at áseta, hvar leikarin skal ganga og standa, tá ið hann skal siga okkurt. Tá festa setningarnir seg betur, og leikararnir vera tryggari.

Ven børnini frá byrjan at venda sær ímóti áskoðarunum, tá ið tey tosa, og at tosa *nögvi* harðari og týðiligari, enn tey halda seg skulu.

Hini børnini kunnu fara oman í salin at eygleiða og lurta, um tað hoyrist nóg væl.

Royn at fáa børnini *ikki* at skunda sær. Onkuntíð hevur tað, at steðga á, mest at siga.

Poulina Slættanes

JÓLALØTUR

Leikur í 9 pørtum
(Pallurin er skilaður í tvey)

1986

Leikarar:

Mamman, Anna _____

Pápin, Mortan _____

Árant, sonur _____

Ása, dóttir _____

Omman _____

Sigrid Jacobsen _____

1936

Leikarar:

Brita í Ólavsstovu _____

Pætur í Ólavsstovu *hjún* _____

Malla, dóttir _____

Jógvan, sonur _____

Jóannes, sonur _____

Janus, sonur _____

Sunneva, vinkona Mallu _____

Sanna, kona í grannalagnum _____

Birna niðri í Stovu _____

Durita, dóttir hennara _____

Pápin: (rótar í lummanum, hyggur at klokkuni) Hvar í hundarnar eru billyklarnir? — Ger teg til, Árant, skalt tú við mær. (*Pápin fer út og Árant aftaná. Mamman hevur latið seg í frakka og húgvu, og Ása hevur okkurt, ið var í kalendaranum*)

Ása: Mamma, eitt endurskin. Lova mær at heingja tað upp á frakkan hjá tær. Tað er líka so umráðandi hjá vaksnum sum hjá børnum at nýta endurskin.

Mamman: Takk fyrí, barnið. Far nú og lat teg í (*kyssir hana*). Omma fer at vera her nú. (*Pápin kemur enn einaferð inn at leita eftir billyklunum. Ása fer ljódliga út*)

Árant: Babba, lykilin stendur í bilinum. (*vendir sær á*) Nú er Mallomma her. (*Pápin og Árant fara avstað*)

Omman: Nú var eg nakað sein. Far bara Anna, er Ása ikki uppi?

Mamman: Jú, hon er inni í kamarinum og letur seg í. So vóni eg, at tað gongst væl. Adjø, mamma.

Omman: Adjø. (*Omman tekur okkurt upp úr taskuni. Hon syngur ella murrar okkurt jólalag (Eg gleðist so hvort jólakvøld). Fer út við frakkanum, kemur inn aftur og ruddar av borðinum. Ása kemur inn*)

Ása: Hey omma, gott at sleppa frá at vera einsamøll. Hvæt skulu vit finna uppá at gera, omma?

Omman: Eg veit ikki Ása. Tað kundi verið so mangt. Ætlar tú kanska at síggja video?

Ása: (*slær á nakka*) Nei, tað skal eg ikki. Nú er tað bara Árant, sum situr og gløðir. Øll hini eru móð av tí.

Omman: Eg hugsi so við. Okkurt annað er at takast við ein myrkan vetrarmorgun. Sig mær, Ása. Hava tit keypt tykkum jólatræ?

Ása: Ja, babba keypti tað í gjár. Vit taka tað inn í annaðkvøld. Hevur omma fingið nakað.

Omman: Um eg havi? Jú, eg skal siga tær eitt. Mallomma var á bingo í gjárkvøldið...

Ása: Tú vanst ikki eitt jólatræ?

Mamman: Jú, hatta dugdi tú væl og virðiliga. Gamli Grundtvig dugdi so sanniliga eisini. (*Inn kemur ein javnaldur hjá Mallu, Sunneva. Hon setur seg tigandi niður, tekur upp úr fyriklæðlummanum eitt band, sum hon situr og spærir við*)

Mamman: Nú var Sunneva her. Hvussu livir abbi tykkara í morgun?

Sunneva: Mamma sigur, at hann er nógv batnaður. Helst fer hann at kunna lesa lesturin jóladag.

Mamman: So man tað fara at javna seg.

Malla: Dugir tú jólaørindið Sunneva?

Sunneva: Jú, bæði frammanífrá og aftanífrá. (*Jógvan, Jóannes og Janus apa sær og syngja fyrstu reglu. »Dejlig er den himmel blaa«.*)

Mamman: (*hóttandi*) Tit vita, tit ikki skulu syngja við mati í munnum. (*Hon er nú liðug at flætta Mallu*)

Malla: Nú kann eg fara í skúla (*Sunneva reisist og Malla fer yvir og kyssir mammuna á pannuna, sum signar dóttrina: I faderens, sønnens og Hellige åndens navn*).

Mamman: Jesus fylgi tykkum, gentur, verið nú so góðar í skúlanum. Farvæl. (*tær fara; hon vendir sær móti dreingjunum*) Tit skulu ikki í skúlan fyrr enn eftir morgunmatartíman. Í morgin er jólaaftan, vita tit, so okkurt er hjá tykkum óvitum at fáast við til høgtíðina. Pápi tykkara fer eftir torvi, tá ið hann hevur verið hjá kúnni, men tykkum fari eg at senda oman í handilin at keypa. (*Dreingirnir reisast, taka í troyggjurondina hjá hvør øðrum og ganga í rossafylgi*)

Mamman: Jógvan, fjeringapund av kaffi, Jóannes, tvey lodd av rosinum, Janus, upp í skálina av grønsápu. Hvat segði eg so? (*peikar á hvønn teirra*)

Jógvan: Fjeringapund av kaffi.

Jóannes: Tvey lodd av rosinum.

Janus: Upp í skálina av kaffi.

Mamman: Nei, Janus, eg segði....

- Jógvan:** Vit fara oman á skúlalagið at stikla hornaklingur.
- Mamman:** Farið so beint í skúla, tá ið lærarin rópar tykkum. (*Teir fara*)
- Sanna:** Eg skal í handilin at keypa mær pipar til jólaknettini, so eg ynski tykkum gleðilig jól í Ólavsstovu, áðrenn eg fari. 2. jólakvøld síggjast vit til jólatræ í skúlanum.
- Mamman:** Jú, tað gera vit. Gleðilig jól og heilsa mær gomlu móður tíni. Farvæl (*Sanna fer, og ljósið sloknar*).

3. partur

- 1986** *Sama rúmið sum í 1. parti. Á pallinum sita omman og Ása. Júst sum vit sóu tær, tá ið 1. partur endaði.*
- Ása:** Omma, Jógvan, Jóannes og Janus — eru tað Jógvan ommubeiggi og teir?
- Omman:** Ja, og Jóannes, tað er ommubeiggi tín, sum flutti til Amerika í 1947, og sum ongantíð hevur verið heima aftur.
- Ása:** Og Sunneva, var tað hon, ið var inni hjá tær á ólavsøku?
- Omman:** Ja. (*Tað verður bankað uppá, og inn kemur ein ung kona*)
- Sigrid:** Góðan dag. Eg ætlaði at hyggja til Ásu. Eg eiti Sigrid Jacobsen. (*Omman tekur í hondina á tí fremmandu og ger tekn til Ásu*)
- Omman:** Gerið so væl og setið tygum.
- Sigrid:** (*setur seg*) Jamen, her situr jú Ása, og væl stendur til, ætli eg. Tað voru hon og eg, ið bóru saman í ferðsluóhappinum. Hon fekk skaða í høvdið, og tí vildi eg vita, hvussu til stendur.
- Omman:** Ja, tit voru tvær av teim mongu, ið dagliga verða löstaðar í ferðsluni. Hvussu barst tað á?
- Sigrid:** Tað er ilt at siga. Sýnið var ringt, og ferðslan nógvi. Ása hevði onga lykt á súkkluni, so eg sá hana ikki. Helst voru vit samsekar.
- Omman:** Fingu tygum nakran snudd?
- Sigrid:** Nei, tað var ikki stórvegis — bilurin fekk eina buklu, tað var alt. Hvussu livst, Ása, tú ert ikki farin aftur í skúla?

Pætur: Eg lovaði teimum niðri í Stovu ein bita av jólaseyðinum. Hvatt sigur tú, konan?

Konan: Jú, Pætur, teimum geva vit av hjarta ein feskan bita burturav. Ikki er stuttligt hjá Binu at hava mannin liggjandi á songini tuberkla-sjúkan. Bina stríðist frá tíðliga á morgni til seint á kvøldi — nóg eiga tey børnini.

Pætur: Ja, tröngligar eru umstøðurnar hjá teimum niðri í Stovu. Beiggja sín misti hon undir Íslandi í vár, og mamman fer av teringi í bestu hoyggingartíð. Sanniliga hevur hon í árinum, sum fer, verið hart rakt.

Konan: Ja, gævi árið, ið kemur, sær ljósari út hjá teimum. Úti í heiminum ljóðar heldur ikki frá góðum tíðum.

Pætur: Bara vit fáa frið, sum búgva í Føroyum. Eg ræðist hesi skipini, sigla undir vatninum. Flogførini hoyra og síggja vit, men hesum ránsmonnunum undir vatnskorpuni hava vit ongan grunsil av.
(Tað bankar varisliga, inn kemur Bina niðri í Stovu, hon hevur eitt fat í hondini)

Bina: Sum her er fjálgkt og hugnaligt inni. Tað sær næstan út, sum at eg gangi biddaragongd, *(víssir teimum fatið)* men Pætur bað meg ganga inn og fáa ein bita av geldseyðinum.

Konan: Einki gongur tú biddaragongd. Hvussu er vorðið niðri hjá tykkum, Bina?

Bina: Ikki er tað ov væl vorðið. Men eg havi fingið eitt sindur av fiska-soði niður í Mikkjal í dag. Og tað styrkir hann so væl. Hann verður helst skjótt aftur á sanatoriínum, tíverri.

5. partur

1986 sum 3. partur.

Ása: Omma, hvussu varð so við tí sjúka manninum? Gjørdist hann frískur?

Omman: Nei, góða. Hann fór suður aftur á sanatoriíð, og páskadag varð hann borin í kirkjugarðin. Tá var einki, ið æt einkjupeningur ella barnastudningur, men kortini fekk Bina børnini undan, og hon skyldaði ongum nakað.

Mamman: Hetta er góður fiskur. Molið nú einki niður á gólvíð.

Pápin: Og sperðilin er ikki at forakta.

Mamman: Tá ið liðugt er at eta, fara vit inn í góðustovu at hoyra pápa lesa jólaevangelið, og so syngja vit jólaørindið. Eg havi kynt við torvi, so í kvöld verður eingin kaldur har inni. Pakkarnir, tit eiga, skulu tit lata liggja til jólamorgun.

Pápin: Ja, mamma ber fruktgrejt inn í stovuna til tykkara (*við mammuna*) og til okkum bæði gomlu er ein kaffimunnur góður. (*Pápin og dreingirnir fara friðarlíga út*)

Malla: Skulu vit fara inn nú, mamma?

Mamman: Ja, latum okkum fara.

Malla: Kann eg sleppa at tendra ljósini í vindeyganum?

Mamman: Sjálvandi. (*gevur henni svávuldós*) (*tær fara út*)

7. partur

1986

Omman: Hetta var so tað, unga dama.

Ása: Ja, men hatta var heilt áhugavert. (*Lurtar*) Eg hoyri mammu nú. Endiliga kom hon aftur. (*Mamman kemur inn »fullfermd«*).

Mamman: (*Puffar óført*) Oyje, eg eri móð. Í býnum var so nógv ferðsla, og uttan fyrí SMS var alt eitt kaos.

Ása: Mamma, fara vit í kvöld at pakka jólagávurnar inn?

Mamman: Tað fara vit, bara eg ikki sovni, áðrenn kvöldið kemur. Eg hevði ætlað mær at bakað okkurt. Gott at fáa dunnurnar steiktar uppi á Hotel Borg. So sleppa vit frá tí.

Omman: Og rísdessertina. Hana geri eg (*filmar*).

Ása: Sigrid Jacobsen var her í dag. Hon gav mær henda pakkan.

barnið varð fött. Hesi ljós skulu skína í hvønn krók. Og tá ið ljósini eru niðurbrunnin, og alt tekur at dimmast, tá eiga vit ikki at gloyma, at jólastjørnan altíð lýsir. Tá smáar og stórar hendur taka saman um jólatræið, syngja vit av hjarta:

O gævi eg kundi sungið so,
tá gleddist Jesu lund,
tí eg við var Guðs kæra barn
á halgu skírnarstund.

Glerpípur bráðna, kavin tiðnar, og árstíðir skifta. Okkara lítla tilvera stevnir á gátuførar leiðir — men heimsins frelsari livir. Hetta er okkara boðskapur í leikinum, vit kallaðu Jólaløtur.

(*Allir leikararnir koma inn, og pallurin 1936 og pallurin 1986 eru alljósir. Tey syngja:*

Jólatræið pyntað er,
grøna greinin kurvar ber.
Børn í stási sláa ring,
dansa so um gólv íkring.
(*taka saman við Jólatræið*)
Jólaklokkur ringja brátt
út um heimin jólanátt.

Hví vit halda jól, er tí,
Jesus kom inn heimin í,
veitti okkum ljós og trygd,
álit hava vit øll bygt
á hitt halga Jesu navn,
sum vit hava fyri stavn.

Ove Vith

Uppi á loftinum

Leikarar:

Niels – ein drongur _____

Brita – ein genta _____

Mamman _____

Pápin _____

Jólamaðurin _____

1. vættur _____

2. vættur _____

3. vættur _____

4. vættur _____

5. vættur _____

6. vættur _____

7. vættur _____

8. vættur _____

Týtt hevur 7. B á Venjingarskúlanum 1986/87

Lærari: Paulivar Andreasen

Niels: *(flennir framvegis)* Og hvat hendir, um onkur prumpar her inni?

Brita: Niels!

Niels: Bjarni og eg vóru her uppi á loftinum, og tā prumpaði hann!

Brita: Tigur tú ikki, so tími eg ikki at vera her! *(Brita er komin longur niður í stigan og støðgar)*

Brita: Um teir koma, so verður tað ikki í dag.

Niels: Tað er jólaaftan í morgin. Koma teir ikki nú, so koma teir als ikki.

Brita: Eg haldi,hatta er bera tvætl... her koma als ongar vættrar!

Niels: Hatta sigur tú bara, tí tú ert firtin, titt grenj. *(Brita krýpur heilt niður í stigan)*

Brita: *(rópar)* Niels, kom nú niður, vit eta um eina lötu! *(Niels reisir seg tvørur. Lýsir rundan um seg)*

Niels: *(sigur við seg sjálvan)* Nú kann tað vera nóg mikið. Tað er kanska tað bera tvætl við hesum vætrunum. *(Niels krýpur niður av loftinum og letur lemmín aftur. Tað verður næstan myrkt aftur).*

2. partur

TJALDIÐ *(Framvegis myrkt á loftinum. Úr stovuni hoyrist jólatónleikur. Lemmurin fer upp, og høvdið á Nielsi kemur undan. Hann hevir lummalyktina í hondini).*

Niels: *(rópar niður til Britu)* Nei, her eru heldur ongar nú. Eg síggi tær, ið hvussu so er, ikki.

Brita: *(Úr stovuni)* So kann tað gera tað sama. Nú er jólaaftan, eru tær ikki komnar nú, so koma tær als ikki.

Niels: Jamen, skulu vit ikki seta eitt sindur av greytí fyri vætrarnar? Eg mein... koma tær, so er synd, at tær einki fáa at eta, er tað ikki?

Brita: Alt í lagi, ger tað so, mamma hevir gjørt okkurt gott, hóast hon kanska flennir at okkum. *(Niels letur lemmín aftur, og tað verður næstan myrkt. Málið í honum hoyrist)*

1. vættur: Jú, men...
6. vættur: Lat nú vera. (*Tekur eina greytaskeið og sleikir hana*) Sum hasin greyturin smakkar væl. Tað er langt síðan, eg havi smakkað nakað so gott! (*Vættrarnar eta í ein minut. Tær smaska og turka sær upp í ermuna*)
3. vættur: Táið tit eru lidnar at stappa í tykkum, roynið og sitið stillar eina lótu. Tey syngja so vakurt niðri í stovuni! (*Hon fer yvir at lemmi-um og letur hann upp, so tað hoyrist betur. Týðuliga hoyrist sálmurin »Fagur himin er at sjá«*)
7. vættur: Sum hasin sálmurin er vakur, eg verði ongantíð móð av at hoyra hann.
5. vættur: (*við fullum munni*) Tig nú, eg hoyri ikki tað, tey syngja! (*Vættrarnar sita stillar og lurta, til sálmurin er liðugur*)
3. vættur: (*Letur lemmið aftur*) Vit mugu ansa eftir, at tey ikki hoyra okkum, tá ið tey eru liðug at syngja!
2. vættur: (*Hyggur at lummaurinum, sum hon hevur drigið upp úr lummanum*) Kæru vinir, hava tit sæð, hvat klokkan er. Eg haldi, jólamaðurin verður her hvørja lótu.
1. vættur: Tvætl, hann kemur ikki enn á sinni, hugsa um allastaðni hann skal jólaaftan!
4. vættur: Um nú Niels og Birla koma og lata lemmið upp... Eg mein... Tey vænta jú eisini jólamannin.
6. vættur: Tvætl, tey koma ikki... og koma tey, so hoyra vit tey.
1. vættur: (*flennir*) So sníkja vit okkum avstað!
8. vættur: Eg hoyri okurt... Sssh, hvat var hatta?
5. vættur: (*bangin*) Hatta var ikki ein rottá, ha?
3. vættur: Áh, tín býttingur, sjálvandi var hatta ikki ein rottá, eg haldi, tað er jólamaðurin, hann er tíðliga á veg í ár.
7. vættur: (*sløkkir ljósið*) Latum okkum klökka hann. Komið og goymið okkum aftan fyrir kuffertið. (*Allar vættrarnar skunda sær aftur um kuffertið, og har royna tær at goyma seg. Jólamaðurin kemur inn á pallin og hevur eina gamla lampu í hondini. Við kertiljósi*)

Jólamaður: Ja, eisini foreldrini... meðan tit bíða, kunnu tit venja til ársins jólasang. (*Jólamaðurin tekur posan við sær, men letur lampuna standa mitt á gólvínum. Hann letur lemmín upp. Aftur hoyrist spakuligur jólatónleikur. Stilt er eina lótu, so sigur 4. vættur*)

4. vættur: Hoyrdu tit ikki, hvat jólamaðurin segði? Hann segði, at vit skuldu venja til ársins jólasong.

2. vættur: Eg veit, at eg dugi hann ikki allan.

3. vættur: Sjálvandi dugir tú hann ikki, tú hevur ikki lært hann, soleiðis sum vit í Vættralandi hava lært hann.

5. vættur: (*Tekur eitt pappír úr lummanum*) Her havi eg sangin. Eru tit til reiðar?

Øll: (*Lag: Á hoyggjhúslofti....*)
Á hoyggjhúslofti har býr jólamaðurin
og húski hans og húski hans

1. vættur: Hann murrar, og hann smílist, og hann sýpur greyt.

Øll: Og gevur ikki øðrum ans.
(*Allar vætrarnar flenna.... 2. vættur heldur um búkin og er um at skrædna av látri*)

6. vættur: Hoyer nú... skulu vit bara tvætla ella syngja sangin lidnan?

Øll: Vit skulu syngja sangin lidnan.

1. vættur: Men roturnar hoyra, og tær renna.

Øll: Og flenna, og tær munga, so fara tær at dansa og sjunga: »Vit vilja hava jólagreyt«

3. vættur: Sig mær nú eitt... tit eru farnar at halda jól av álvara.

4. vættur: Jú, jólini eru her. Kunnu vit krevja meira, jólamaðurin er komin,
og úti kavar... (*verður avbrotin*)

8. vættur: Kavar longu?

6. vættur: Satt er tað, eg var yviri við vindeygað í áðni, og eg sá tær vökru
flykrurnar á rútinum.

3. vættur: (*geispar*) Eg veit ikki... ah (*leggur seg. Vættrarnar leggja seg, tær geispa*)

6. vættur: Sum tit eru dølskar... (*leggur seg. Skjótt hoyrast vættrarnar snorka. Løtu seinni fer lemmurin upp, og jólamaðurin hyggur inn á loftið. Málið í Biritu hoyrist úr stovuni*)

Brita: Lat meg síggja, lat meg síggja.

Jólamað.: Ja, her er nakað at síggja barn mitt, men soleiðis er tað hvønn jólaaftan, altið sova tær smáu vættrarnar, tá ið eg komi aftur. (*Høvdið á Nielsi kemur undan*)

Niels: (*Ógvuliga glaður*) Ja men... Tað er so, vættrarnar liggja her og sova. Sum her eru nógvar. (*Jólamaðurin og Niels krúpa upp á loftið, og Brita kemur aftaná*)

Brita: Nei, sum tær eru fittar, skulu vit ikki vekja tær?

Jólamað.: Nei, lat tær bara sova, tær skulu eina langa ferð í morgin, so tær mugu sleppa at sova. Eg má fara, gleðilig jól. (*Jólamaðurin fer, men vendir sær á, áðrenn hann fer av pallinum*). Eg haldi, at tit skulu biðja foreldrini koma higar. Tey vilja fegin síggja rættiligar vættrar ha ha. (*fer*)

Brita: Nei, sum tær eru fittar.

Niels: Eg visti tað altið, tær hava verið her alla tíðina. Tað er heilt vist.

Brita: Veist tú hvat, eg rópi mamma og pápa, tey skulu eisini síggja tær. (*Brita fer yvir at lemmínnum, setur seg at húka og rópar niður*)

Brita: Mamma, pápi, komið higar og síggið! (*pápín og mamman hoyrast niðriundir*)

Pápi: Hvatt bagir Brita?

Brita: Tit skulu síggja vættrarnar, komið nú. (*Pápi og mamma krúpa upp á loftið og standa sum kánus, tá ið tey koma upp á loftið*)

Mamman: (*slør hendurnar saman ovurfegin*) Her eru vættrar!

Niels: Ja, hvat sögdu vit? (*blunkar erpin til Biritu*)

Marianne Gade

Kaspur
og
jólamaðurin

Leikarar:

Kaspur _____

Prinsessan _____

Jólamaðurin _____

Jansson _____

Ein kettlingur _____

Týtt hevur 10. a á Venjingarskúlanum 1983/84

Lærari: Paulivar Andreasen

(Ein kettlingur kemur ímóti Kaspuri) Nei, er tað ikki kettlingurin hjá prinsessuni, ið kemur har. Kom higar, kisk, kisk, kisk..

(Kettlingurin roynir at sleppa fram við Kaspuri, men hann tekur í halan á honum) Nú skalt tú ikki verða bangin, eg skal bara vita, hvaðani tú kemur. Sum sporini, sum tú hevur gjört í kavan, eru fitt. Nú fara vit at ganga eftir slóðini. So fáa vit at vita, um tú ert lopin úr posanum hjá jólamanninum ella ikki. *(Kettlingurin fylgjist við Kaspuri út av pallinum).*

Jansson: *(við posanum hjá jólamanninum á bakinum, hart syngjandi)* Nú eru jól aftur, nú eru jól aftur, tá skulu öll verða glað. *(Steðgar brádliga, tá ið hann sær Kaspur og kettuna koma ímóti sær)*

Kaspur: Hvæt í allari víðu verð? Er tað tjóvurin Jansson, sum er á ferð sjálvan jólaaftan. Sig mær, Jansson, hvar fert tú, og hvæt hevur tú í hasum posanum?

Jansson: *(Smæðin og smoykin)* Halló, Kaspur, eg eri bara farin út at spáka, ein jólatúr, skuldi eg kanska sagt. Hvæt var tað, tú segði, tosaði tú ikki um ein posa? Eg havi ongan posa sæð.

Kaspur: Jú, eg tosaði um handa posan, tú hevur á bakinum, sjálvandi.

Jansson: Á bakinum, eg havi einki á bakinum. *(Roynir at venda sær, so Kaspur einki skal síggja)*

Kaspur: Jú, tað hevur tú, vend tær og lat meg síggja. *(Jansson roynir framvegis at krógvá posan, sum hann hevur á bakinum)*

Jansson: Eg veit ikki, hvæt tú tosar um. *(Vendir sær, so Kaspur fær fatur á posanum)*

Kaspur: Tað er henda posan, ið eg tosi um. *(Loysir posan og hyggur niður í hann)* Nei, hygg, hann er fullur av gávum. Hetta er posin hjá jólamanninum, sum tú hevur stolið, Jansson!

Jansson: *(smoykin)* Eg veit tað væl, Kaspur. Men eg... eg... eg ætlaði ikki at stjala hann. Tað mást tú ikki halda. Tað var bara tað, at... at... at... skilur tú... at eg vildi so fegin vera jólamaður, bara eina ferð, bara í ár...

Kaspur: So, tað vildi tú, Jansson? Men tað mátti ikki verið neyðugt bara at stolið posan hjá jólamanninum.

Jólamað.: Hevur tú hug at koma við, Jansson?

Jansson: Ja, *tað* havi eg. Stóra tøkk, Kaspur og jólamaðurin. Kaspur, tú skalt fáa ta fyrstu jölagávuna úr posanum. (*Tekur ein pakka upp úr posanum og gevur Kaspuri hann*)

Kaspur: Takk skalt tú hava og góða ferð. Nú fari eg inn at pakka upp. Farvæl børn og gleðilig jól øll somul.

Jólaspæl

Leikarar:

Maria _____

Jósef _____

1. hirði _____

2. hirði _____

3. hirði _____

1. vísmáður _____

2. vísmáður _____

3. vísmáður _____

Týtt: Ingrið Sondum

Sálmur nr. 82 — 1., 2. og 3. örindi
Fagur himin er at sjá

Maria: *(vaknar)* Á Jósef lurta, onkur bankar har.
Tú út til dyrnar far.

1. hirði: *(næstan uttanfyri)*
Hygg stjørnan vícir okkum vegin við sínum ljósi.
Munnu vit barnið finna í hesum fjósi.

Jósef: Hvæt vilja tit hirðar, eftir hvørjum leita tit?
Hetta er fátækrafólk, her eru bara vit.

2. hirði: Á markini úti vit ansaðu seyði,
tá bjarta stjørna kom okkum fyrí eygu.

3. hirði: Og einglar ljósir vit undan okkum sóu.
Stjørnan og teir, leiðina til fjósið okkum góvu.

1. hirði: Teir sögdu okkum frá hesum stað
og buðu okkum við krubbuna at falla á knæ.

2. hirði: Hygg barnið góða, hann her svevur.
Tak skinnið — hirðin tær gevur.

Maria: Koma tit her, barnið at síggja
við gávum, tit hirðar tríggir.
Guð lénir tykkum fyrí tað, tit hava sagt,
til æviga tíð skal eg minnast alt.

Marius Johannesen

Tá ið jólamaðurin fekk liðagikt sjálvan jóladag

Leikarar:

- Jólamaðurin _____
- Kona hansara _____
- Hanus og _____
(synir teirra)
- Janus _____
- Kongur _____
- Drotningin _____
- Prinsessan _____
- Próstakonan Berg _____
- Herovastin Ankarson _____
- Hermaðurin Krúna _____
- Lisa (kona hansara) _____
- En tænari _____

Hanus: Vit kunnu royna, pápi! Vit skulu leggja okkum ógvuliga nær.

Janus: Vit skulu gera tað besta, vit kunnu, tað er onki við at gera.

Vættra-bóndin: Tað er helst onki annað at gera. Far mær eftir posanum! (*Hanus fer eftir posanum og setur hann við stólin hjá pápanum. Pápinn roynir at taka pakkarnar upp úr, men dettur við róp afturá aftur í stólinum*)

Hanus: Vit skulu hjálpa tygum, pápi.

Janus: Ja, pápi, lat okkum hjálpa!

Vættra- (tekur ein pakka upp úr posanum og rættir Janusi)
konan: Fá pápa tínum!

Vættra-bóndin: (lesur) Til kongsborgina. Kongsborgina finna tit dreingir?

Hanus og
Janus: Ja, ja, meir enn so!

Vættra-bóndin: Hetta er ein nýggj krúna til kongin, eitt hálsband til drottningina og ein lítil dukka til lítlu prinsessuna.

Janus: (rættir honum ein annan pakka) Hesin pakkin er bæði stórur og tungur, pápi.

Vættra-bóndin: Lat meg siggja. Hetta er til gamla hermannin Krúna. Hann fær einar nýggjar stívlar í jólagávu. Og kona hansara, Lisa, fær eitt fyriklæði. Abbasonur teirra, Per, er hjá teimum um jólini, hann fær einar skoytur, sum hann hevur ynskt sær. Tey búgva uppi á Gørðum.

Hanus: Eg veit, pápi, eg veit, tað er hinumegin ánná.

Vættra-bóndin: (Dettur afturá í stólin og eymkar seg)

Vættra-konan: (tekur ein bleytan pakka og lesur) Próstafrúan Berg, Lítlu Tvørgøtu 2. Og so er bara ein pakki eftir. (lesur) Herovastin Ankarsen.

Janus: Eg veit, eg veit! Próstafrúan og herovastin búgva í sama húsi!

Vættra-bóndin: Próstafrúan býr eina trappu upp vinstrumegin, og herovastin högrumegin í somu hædd.

3. partur

Prósta-frúan: (*Situr við jólapakkanum í fanginum og strýkur honum við hondini*) Á, tann fíni paki! Hann man helst vera frá góðu dóttur míni, ongantíð gloymir hon mammu sína. (*Brýtur varisliga pakkan upp, og út kemur ein pípa og ein tubbakspakki*) Ein pípa! Og tubbak! (*flennir*) Ætla tey nú, eg skal fara at roykja í aldurdóminum? Hatta var løgið, kortini. (*Tað pikkar uppá, og inn kemur Ankarsson kapteynur. Próstafrúan flennir, vírir honum pípuna*). Hyggið hvat ið eg fekk í mínum jólapakka! Nú kunnu kapteynurin og eg fáa okkum mangt hugnaligt prátið, meðan vit fáa okkum eina nátturðapípu bæði.

Kapteyn.: (*Leggur eitt sjal um herðarnar*) Ikki talan um. Eg eri fínari enn so, enn at eg royki pípu! Eg ætli mær at sita í einum góðum hvílistóli og hekla við fína sjali um herðarnar! (*bæði grína*)

Prósta-frúan: (*rættir honum pípuna og tubbakið*) Havi kapteynurin heldur hetta. Tað klæðir honum kortini betur enn at sita og hekla.

Kapteyn.: (*tekur sjalið og leggur tað um herðarnar á próstafrúnni*) Og sjalið klæðir avgjört tygum betur enn mær. Guð viti, hvat jólamaðurin hevur hugsað í kvøld.

Prósta-frúan: Men hetta var bara stuttligt kortini. Nú haldi eg, at eg fari at seta kaffikannuna útá, so kunnu vit fáa okkum ein jólamunn, og eitt lítið prát bæði.

Kapteyn.: Takk skulu tygum hava, tað er ov mikið; men gott hevði verið at fingið ein kaffimunn ella eitt lítið prát, so mikið góðan kenna tygum meg.

4. partur

Hermaðurin Krúna, Lisa og líttl Per sita við borðið. Á borðinum liggar stórur pakki.

Krúna: (*lesur*) Til slottið. Ikki eiti á! Nú kalla tey lítlu smáttu okkara slott. Tað sigi eg! Men satt er tað Lisa, vit bæði vildu ikki skift hana um fyri kongsslottið, um tað stóð í boði.

Per: (*grammur*) Brót pakkan upp abbi, so vit fáa at síggja, hvat ið er í honum!

Drotning.: Hvæt man hetta vera? (*brýtur pakkan upp*) Eitt fyriklæði! (*bindur tað upp fyrir seg*) Hygg, hvussu fin eg varð nú! (*flennir*)

Kongurin: Hatta var stuttligt. Hvør man hava sent tær hatta? Hatta klæðir tær óföra væl.

Drotning.: Ja, eg haldi, eg fari at vera í tí á slotsveitsluni í næstu viku. Men har eru jú fleiri pakkar. Kanska tú eisini hevur fingið okkurt fínt at vera í í veitsluni.

Prinsessan: Sessan lítla vil eisini hava okkurt júst til veitsluna.

Kongurin: (*lesur*) Til tað minsta í húsínum. Tað man vera til tín lítla sessan.

Prinsessan: Gev mær tað, gev mær tað! (*Hon pakkar ógvuliga forvitin upp, og út koma einar skoytur og ein bóltur, klappar saman hendur og fer fram á gólv við skoytunum*) Sessan skal skreiða á ísinum.

Kongurin: Tað var ikki eiti á sessan, nú kanst tú fara til skoytukapping fyrsta dagin, men hvat man eg sjálvur fara at fáa? (*lesur*) til Krúna (*flennir*) Eru tey nú farin at kalla meg Krúna! Tað hevði verið fyrir neyðini, at tað var ein nýggj kongskrúna, eg fekk, hin gamla er so illa farin.

Drotning.: Eg haldi, tað er ikki, sum tað skal við hesum pakkum.

Kongurin: (*pakkar einar stivlar upp, klappar sær á knøini og flennir*) Einir stivlar! (*letur seg í teir og fer upp á gólvvið at dansa, tekur drotningina og prinsessuna upp í at dansa og öll kvøða*): Nú eru aftur jól, og nú eru aftur jól, og kongur hevur nýggjar stivlar. Og drotningin er fin, og drotningin er fin við nýggjum fyriklæði um miðju. Prinsessan er so glað, prinsessan er so glað, tí hon fekk einar nýggjar skoytur! (*Tað bankar á dyrnar.*)

Tænarin: (*nígur*) Ein gamal maður er her úti; hann vil tosa við tygara hátign.

Kongurin: Bið hann koma inn.

Krúna: (*Ger hermannuheilsan fyrir kongi, drotning og prinsessuni*) Orsaki meg, harra kongur, her havi eg ein jólapakka, sum er skeiwt fyrikomin. Ætlanin mundi vera, at hann skuldi verða borin higar niðan á slottið; men so kom hann í staðin fyrir til okkum uppi á Gørðum. Eg veit ikki, hvat vætrabóndin hevur hugsað. (*Leggur pakkan frá sær og heilsar aftur*).

Bodil og Preben Droob

Jólaspæl

Leikarar:

Maria _____

Jósef _____

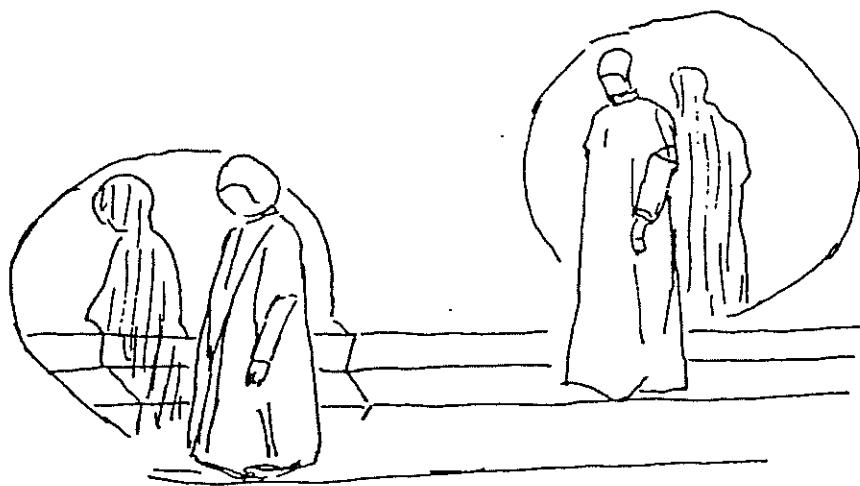
Gabriel _____

Upplesari _____

4 einglar,
sum eisini
eru mimarar

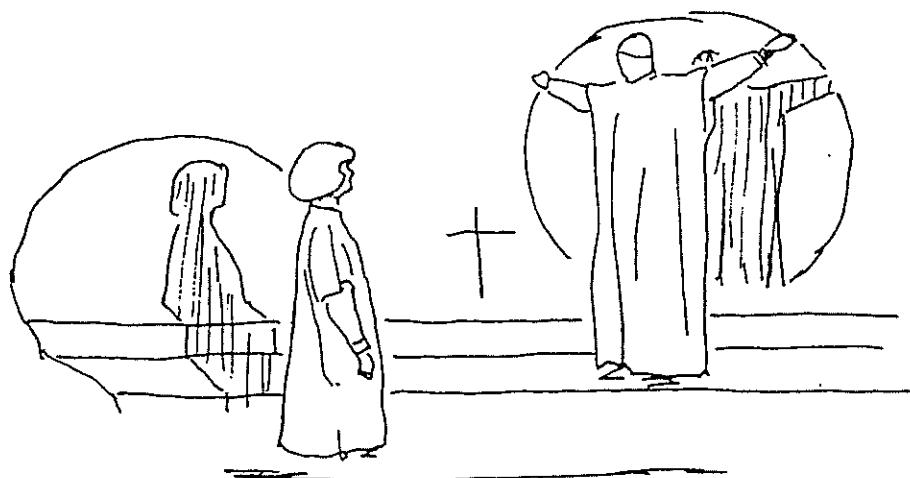
3 hirðar
sum eisini
eru mimarar

Týtt: Borghild Sjúrðarberg

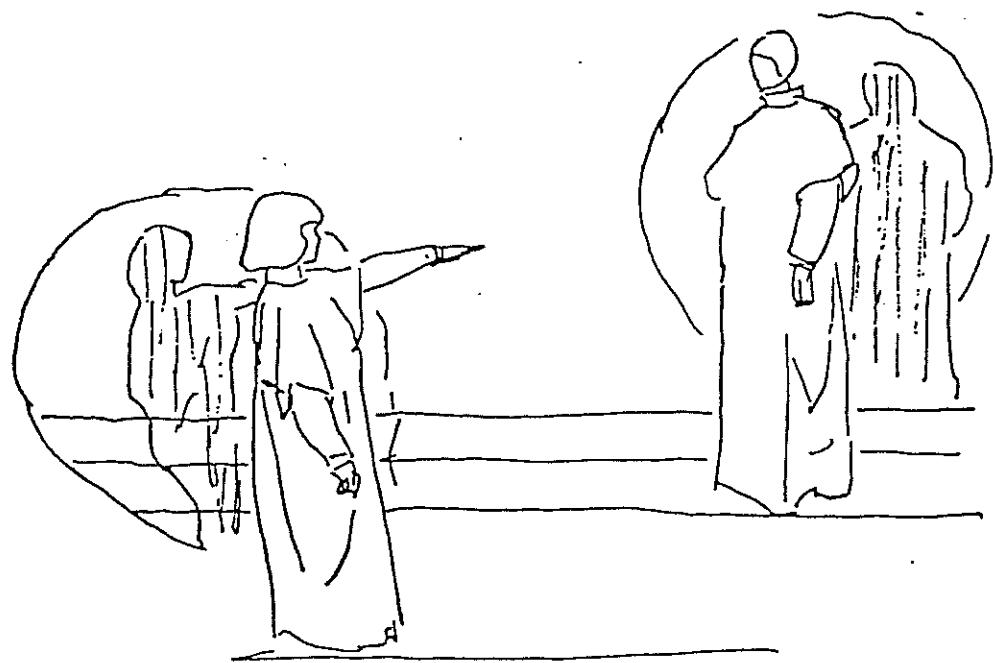
Maria og Gabriel

(einasta ljósið í rúminum eru ljóskastararnir, sum lýsa á tey.)

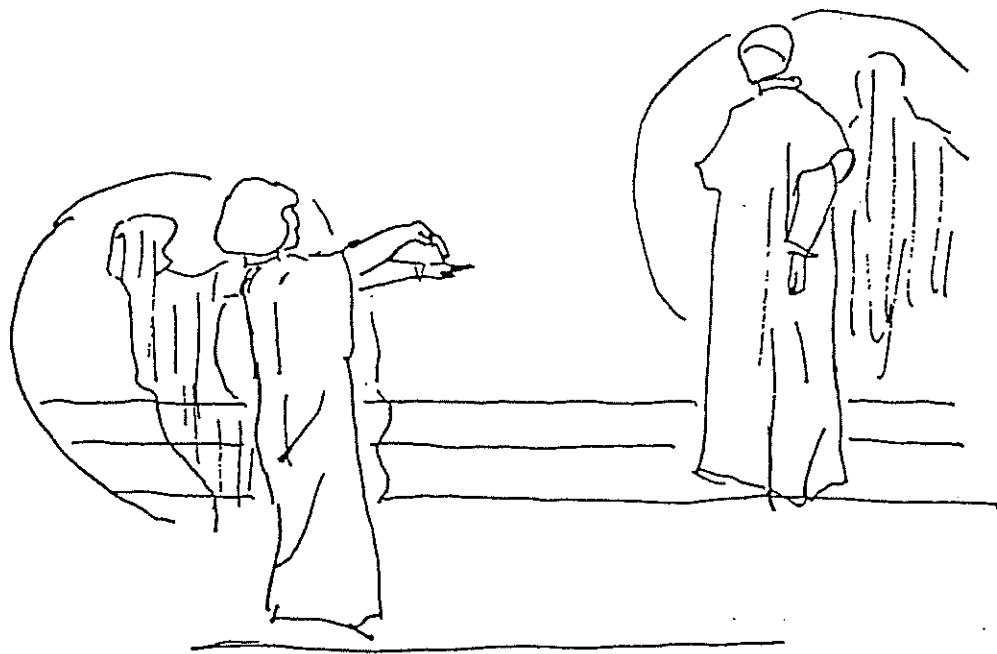

(og eingilin kom inn hjá henni og segði:)

»Heil veri tú, sum náði hevur fingið! Harrin er við tær.«

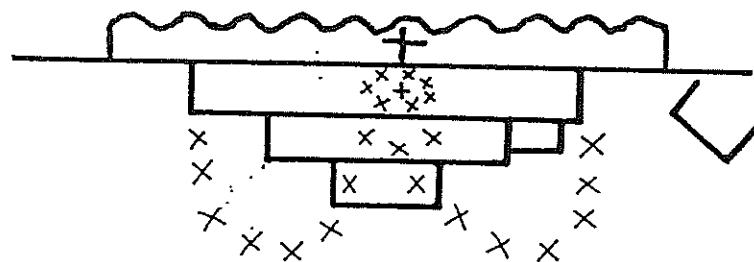
»Hvussu kann hetta bera til?«

»... við tað at eg ikki veit av manni.«

*Tá ið øll standa, har tey eiga, tagnar sangurin.
Tveir ljóskastarar verða settir á mimararnar (kór og orkestur hava kertiljós.)*

Kórið syngur: »Ver vælomið Harrans ár...«

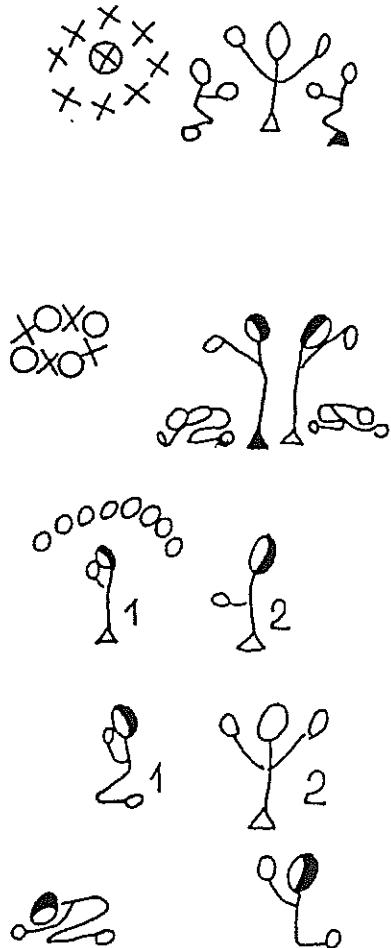
Kórið:

1. Byrjunarstøðan er, sum myndin visir. Óll hvila á tí knænum, ið er nærrí miðjuni, við boygdum høvdi. Tá ið sungið verður »ár« reisast óll seigliga, samstundis verður hondin næst miðjuni rætt innbjóðandi móti áhoyrarunum.
2. í 2. örindi loysist kórið upp, so áskoðararnir síggja mimararnar. Tey bæði, sum eru á pallinum, stíga annað beinið niðurav, men verða annars sitandi.
3. Í A, B, C og D eru hendurnar á lofti. Ringurin verður tikan saman aftur. Hendurnar niður.
4. Óll drýpa høvur.

Mimararnir:

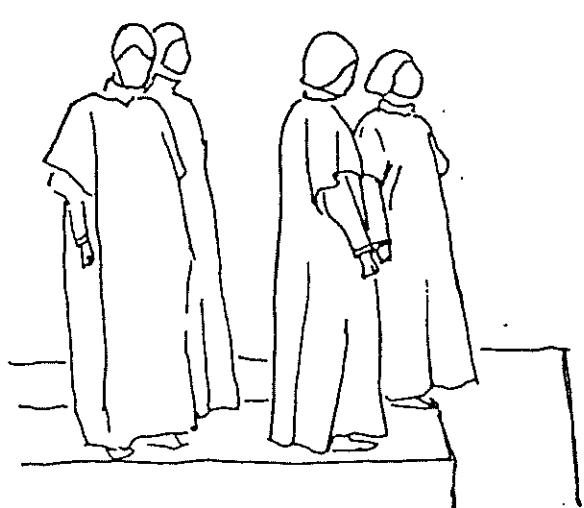
Í 3, 4, 1 og 2 skifta mimararnir stillisliga pláss.

- A. Óll sita og húka við lútandi høvdi. Tey innastu reisast stillisliga við útrættum hondum, sum seigliga verða hevjaðar, og tey lyfta høvur. Endastøða: tey standa á tá við útrættum ørmum og hondum og hyggja uppeftir. Ringurin hyggur upp og hevjar hendur og kropp, meðan tey alla tíðina hyggja móti »ljósinum« – handarbakið vendir niðureftir.
- B. Fýra standa við bakinum hvørt móti øðrum í 0-støðu. Fýra leggja seg sum steinar í gloppini. Tey fýra, sum standa, lyfta seigliga armarnar, so teir eru »greinar«, yvirkroppurin lútar eitt sindur framyvir. Rugga eitt lítið sindur við yvirkoppinum.
- C. Óll standa í hálvum rundingi. Hendurnar fyrir andlitið. Óll boyggja høvur eitt sindur og standa uppi. Hendurnar verða rættar fram, niður (javnfjarar) við handarbakinum niðureftir, sum tá ið tikið verður ímóti. Lyfta høvur (friður/gleði)
- D. Sita og húka við næstan samanløgdum hondum fyrir andlitið sum í bøn. Spakuliga á føtur, hendur og armar fylgja við og enda strekt í »fagnaðarstøðu«. Tey, ið liggja frammanfyri, gera somu rørslurnar, men vera liggjandi á knæ. Í 3 og 4 verður farið spakuliga aftur-yvir.

»Ver vælkomisð Harrans ár«

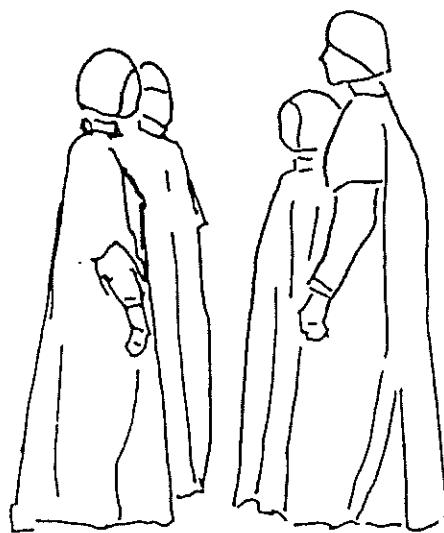
1. Ver vælkomisð Harrans ár,
2. sum ber fagnaðarboð.
- A. Jólanátt, tá Guds orð fór í hold,
Varð ljósið úr erva kveikt upp á fold.
3. Vækomið nýár!
4. Væl vær fagnum tær!

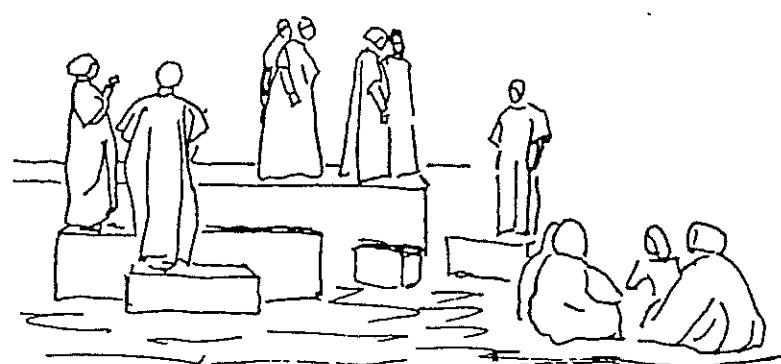
Einglar á 2

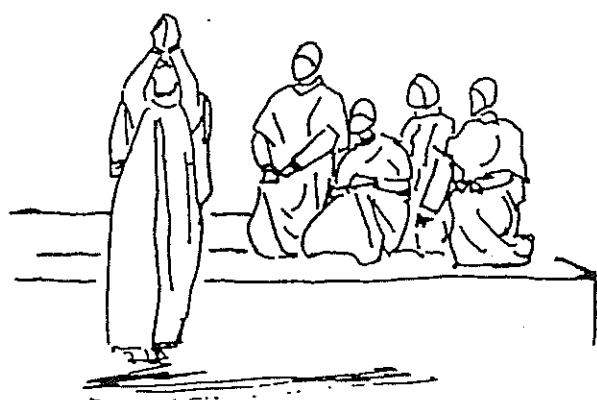
uppliesari

hirðar á 6

»... sum var við barn.«

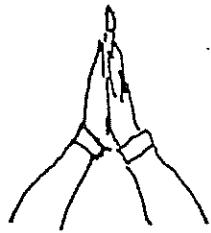
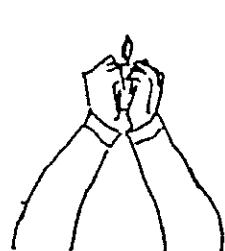
»... kom tíðin, tá hon skuldi eiga..«

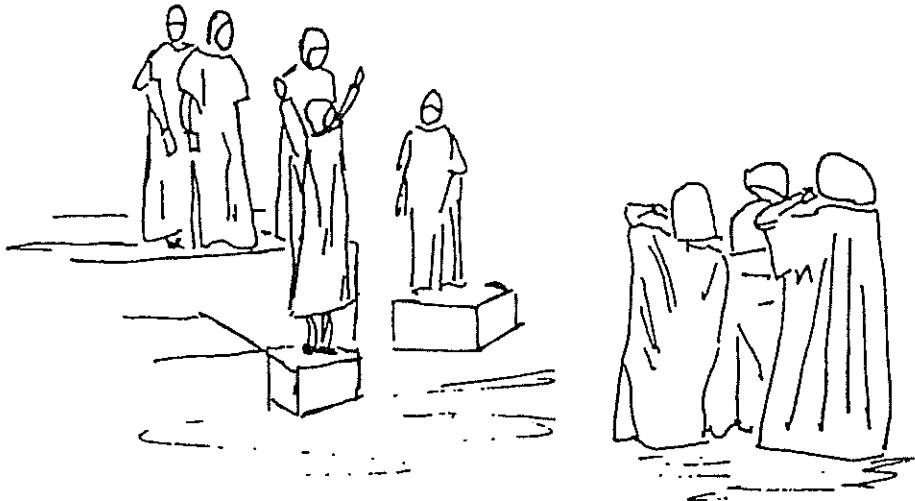

»Og hon föddi son sín
hin fyrstafödda..«

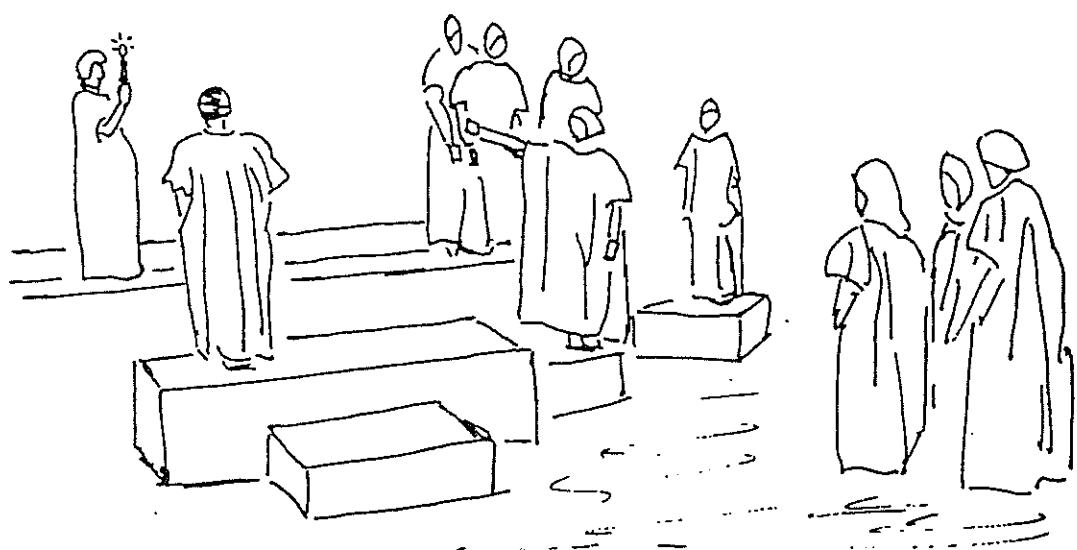
»... reivaði hann..«

»... og legði hann í eina krubbu«

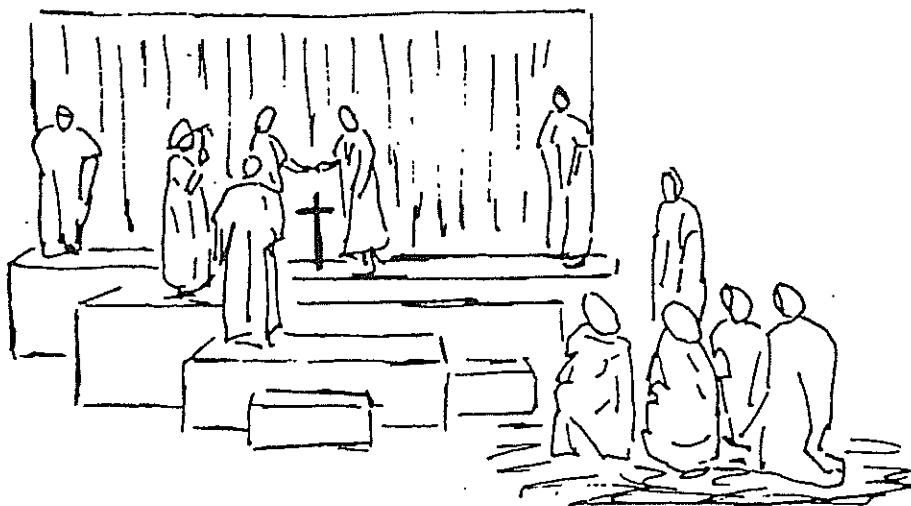

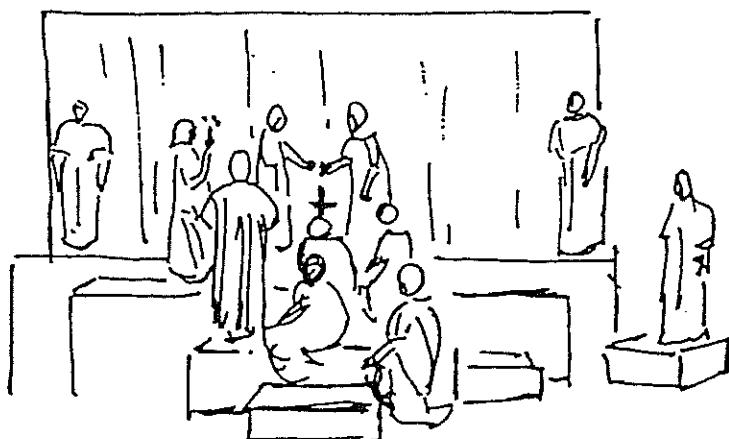
».... og teir vórðu ógvuliga óttafullir.«

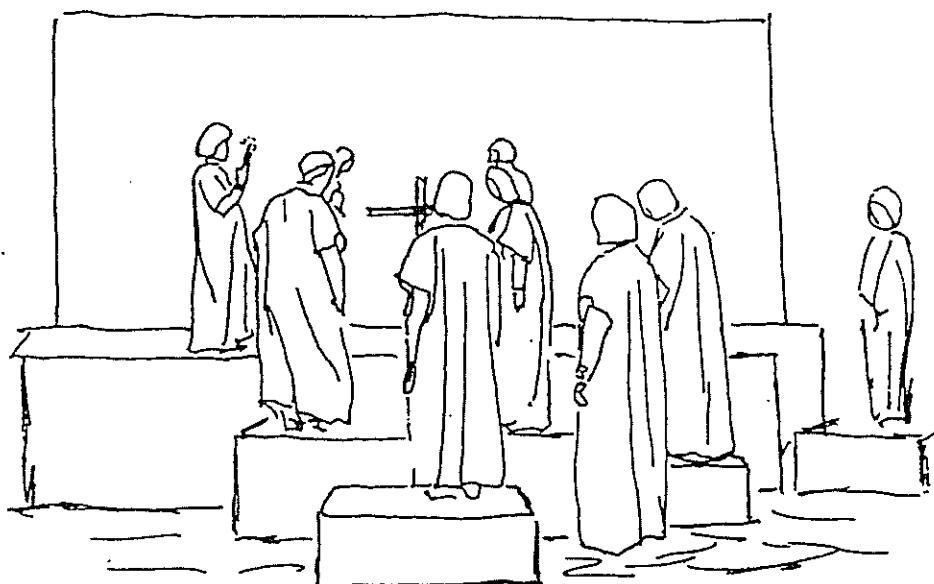
»Í Betlehem í Dávids stað...«

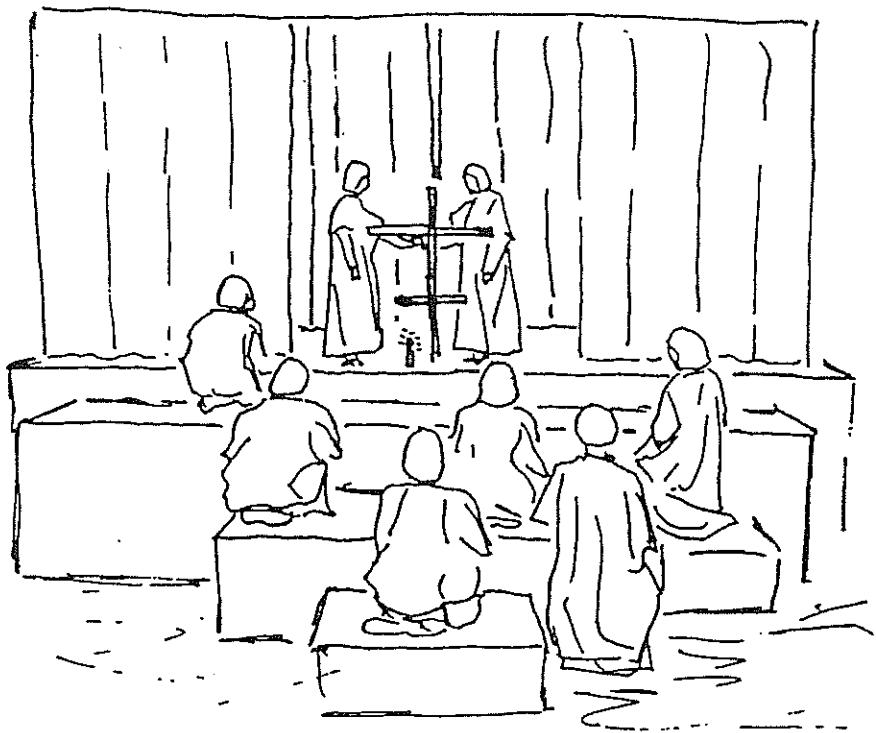
»Hvat sakar tykkum synd og deyð....«

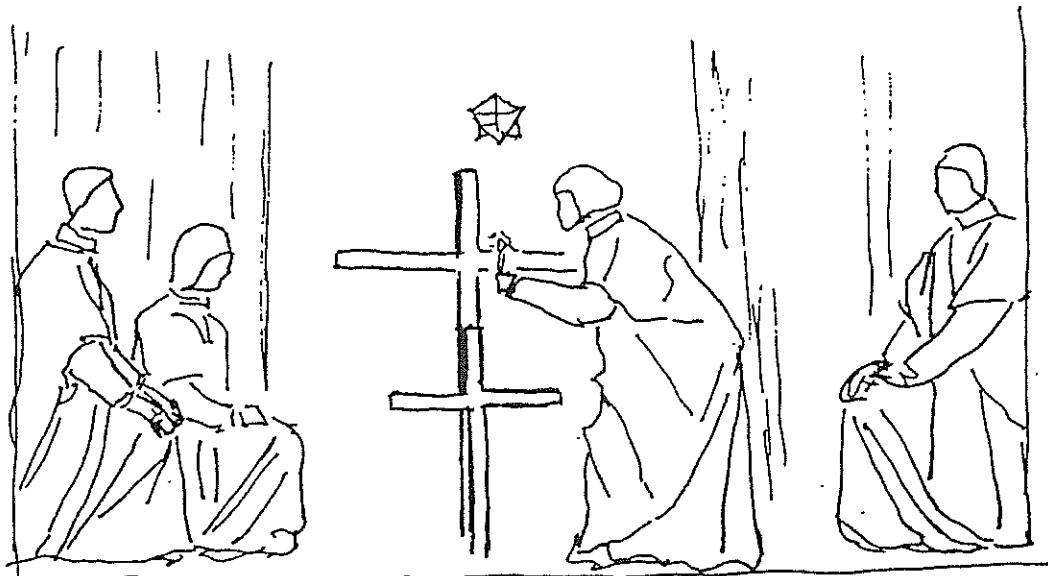
»Og teir fóru við skundi hagar og funnu bæði
Mariu og Jósef og barnið liggjandi í krubbuni.«

»Og öll, ið hoyrdu tað, undraðust á tað,
sum teimum varð sagt av hirðunum.«

»Tey lögdu hann á krubbustrá....«

»Fyri tað hevur eisini Gud hátt upphevjað hann....«

Lat ljóða fagnarboð um verð,
vár frelsari nú föddur er.

Guds kæru børn vit eru nú
og eiga heim í faðirs búð.

Guds stjørnuskrýdda himni á
í kirkju glað vit ganga tá.

Í einglaheimi alla tíð
Guds ásjón lýsir okkum blíð.

Gud havi lov og tøkk og pris,
at varðveitt er oss frelsa vís.

Upplesarin:

Men Maria legði sær øll hesi orð
í geyma og hugsaði um tey í hjarta
sínum. Og hirðarnir fóru avstað
aftur, og teir lovaðu og prisaðu
Gudi fyri alt tað, sum teir hövdu
hoyrt og sæð, soleiðis sum tað
hevði verið sagt við teir.

Orkestrið: »Tey boð nú ljóða himni frá...«

Upplesari: (Fil. 2 5-II)

Sama sinnalag veri í tykkum,
sum eisini var í Kristi Jesusi,
hann, sum tá ið hann var í Guds
mynd, ikki helt tað fyri rán at
vera Gudi líkur.

Og tá ið hann í framkomu var
sum maður, setti hann seg sjálvan
lágt, og varð lýðin til deyðan.
ja, til deyða á krossi.
Fyri tað hefur eisini Gud hátt
upphewjað hann og givið honum
navnið, sum er yvir hvørjum einum
navni, fyri at í Jesu navni skal
hvört knæ boyggja seg, teirra, sum
eru á himni, og teirra, sum eru á
jørð, og teirra, sum eru undir
jørðini, og hvør tunga skal ásanna,
at Jesus Kristus er Harri, til
dýrdar Guds faðirs.

*Fyrsta tjald fer frá
einglarnir fylgja við
fara til næsta tjald, sum teir
sjálvir draga frá. Hinir báðir
einglarnir koma fram á síðunum
við ljósi í hondum. Fella á
knæ við ytra tjaldkant.
Hinir báðir fella á knæ við
hin tjaldkantin
Ljós sett á stjørnu, sum
róliga verður flutt móti
krossinum aftanifrá.*

*Hirðarnir r/s spakuliga og
fara aftur til 6, har teir
leggja seg á knæ móti
krossinum.*

*M r/s og v/s móti J
sum r/s, hjálpir M niður.
Tey ganga seigliga eftir
miðjum gólv — steðga á
niðast og v/s.*

*hirðarnir r/s eisini, fára
seigliga móti miðjuni v/s*

kórið murrar »Fögur er
foldin«, ein eingil r/s, fer
til ljósið — tekur tað og
setur tað í stakan við
stóra krossin, á knæ. M,
J og hirðar á knæ.

Orð og tónleikur: Leif Maibom

Vættrarnir, sum ikki vórðu gloymdir

Leikarar:

Mia _____

Karin (mamma Miu) _____

Beinir (pápi Miu) _____

Mildrid (mostir Miu) _____

Hans (maður hennara) _____

Finnur (sonur teirra) _____

Stina (dóttir teirra) _____

Vættrarnir

Harra Bønaspíra _____

Pilar _____

Skot _____

Harra Torvkongul _____

Frú Torvkongul _____

Glasull _____

Spjaldrastavur _____

Smáskrift _____

Hábrúgv _____

Týtt: Sonja Sørensen

1. partur

Í borðstovuni hjá Miu og teimum. Stovan er so vakurt pyntað, at tú næstan kennir angan av jólum. Mia sær video. Hon starir dølsk at skíggjanum, og vit hoyra harðlig, ógvuslig ljóð — hetta er ein spenningarfilmur. Orkestrið kann spæla eina ouverture yvir sangirnar í leikinum. Ouverturan kann enda við, at ljóðini frá videofilminum doyva tónleikin — og so er leikur byrjaður.

Pápin: *(kemur inn syngjandi, við jólatræfótinum í hondini)* Tað er jóla-aftan, bim-bam-bim *(við blíðligari ábreiðslu)* Mia! Gevst nú við hasum vánaliga videofilminum.

Mia: Hví?

Pápin: Tí at eg vil ikki hava jólini skotin sundur og saman av lasarabyrum og sovorðnum. Og tí at vit fáa fólk, og tí at vit skulu hugna okkum, og tí.... tí.... tí at tú verður býtt í høvdinum, skalt tú sita og gløða at slíkum tju-bangi alla tíðina.

Mia: Eg gløði ikki alla tíðina! Eg havi bara hugt í 5 tímar í dag.

Pápin: *(sløkkir video'ið)* Soleiðis! Lat okkum nú fáa jólfrið. Veitst tú hvat, Mia? Tú skuldi nógv heldur roynt at gjørt okkurt sjálv.

Mia: Gjørt okkurt sjálv?

Pápin: Ja! Tað plaga fólk at gera um jóltíðir. Klippa og líma og sovorðið!

Mia: Klippa????? Líma?????

Pápin: Ja — ella okkurt annað. Royn teg nú! Eg skal út at seta fótin undir egið træ. *(fer út)*

Mia: *(situr og hyggur býtt rundan um seg)*

Klippa!!! *(ristir við høvdinum)*

Líma!!!! *(ristir við høvdinum)*

(Fer upp úr stólinum yvir til ein bandspælara, tendrar, Kim Larsen hoyrist — hart!)

Mamman: *(kemur inn við einum fati við deiggi, sum skal setast at ganga)* Nei Mia! Góða, kanst tú ikki lata Kim Larsen sleppa í jólfri? Hann treingir til tað, tað er so vist. Er tað so neyðugt hjá tær at hoyra tónleik, so kanst tú koyra eitt band við jólatónleiki frá. Tað er so hugnaligt.

Mia: (*Steðgar bandspælaranum*) Skal tað vera Jingle Bells? Ella Eg eri jólamaðurin? (*syngur við ovurfinari rødd:*) Jingle Bells, jingle bells, Larsen hann er out.

Mamman: (*smáflennandi*) Keðir tú teg, so kanst tú hjálpa mær við smákøkunum.

Mia: Eg dugi ikki at baká, tað veitst tú væl.

Pápin: (*kemur syngjandi inn, hevur enn fótin í hondini*) Skulu vit flættað okkara jólahjörtu saman, tralalala... ja men so kanst tú hjálpa mær við fótinum Mia. (*hann argar*)

Mia: Tað tími eg ikki.

Mamman: (*Murrar spakuliga. Hon gongur og leggur síðstu hond á pyntið í stovuni*) Eg skilji ikki, hví tú keðir teg so nógv, Mia. Tá ið eg minnist aftur á... ja, tað mugu vera eini 25 ár síðani, tá....

Mia: (*leggur uppi*) Ja, ja! Tá ið mamma var smádrongur og búði í einum stórum, gomlum bónagarði úti á bygd saman við Mildrid mostur, tá var tað....

Pápin: (*leggur uppi*) Tú skalt ikki halda mammu tína fyrí gjöldur, tí eg minnist eisini, tá ið eg var barn....

Mia: (*leggur uppi eina ferð enn*) Ja, og tit vóru 8 systkin, og tit fingu eitt hálví súrepli at býta ímillum tykkara, men tit vóru glað kortini.

Mamman: Ja, tað vóru vit. Hóast vit hvørki høvdu video ella bandspælara, so keddu vit okkum ongantíð. Tí vit høvdu hugflog.

Pápin: Júst tað! Og títt hugflog, Mia. Tað man vera á stødd sum eitt tómt videoband.

Mia: Áhhhhh, eg havi gott hugflog. Eg kann ímynda mær alt möguligt.

Mamman: Hvat — til dømis?

Mia: Eg kann ímynda mær, at.... at....øh... at....

Pápin: At hvat?

Mia:ehat eg fái ein walk-man í jólagávu!

Pápin: (*yvirspælir*) Mildrid mostir — á, denn blástur!!! (*við Miu*) Latum okkum síggja, um hugflogið hjá systkinabørnunum hjá tær er líka illa farið sum títt.

Mia: Tað er tað! Tí Finnur systkinabarnið hevur sjálvur sagt, at hann ætlar at hava eitt elektroniskt rúmdarspæl við.

Mamman: Á nei! Men eitt sigi eg tær, at fara tit at spæla stjørnukríggi við mínum hondflættaðu hugflogsröttu jólastjernum, so meldi eg PASS!

Pápin: Og tit sleppa heldur ikki at brúka mínar heimahugflogsgjørdu piparnøtur til djúphavsbombur.

Mia: Tær eru nóg harðar!

Pápin: Aha!!! Tú hevur longu fingið tær av teimum! Við hasum smáu hugflogsleysu hondunum!

Mamman: (*flennandi*) Nú tit bæði! Nú mugu vit gera okkum til reiðar. Eg haldi, at deiggið hjá mær er gingið.

Pápin: (*yvirspælir*) Gingið og farið.

Mamman: (*smáflennandi*) Á, Beinir.

Pápin: Og fóturin hjá mær bíðar mær utanfyri.

Mamman: Heldur tú, at tú nakrantíð fært fót upp á fótin?

Pápin: Tað kanst tú líta á. Eg fái fót upp á fótin áðrenn fóðring.

Mia: (*ristir vónleys, men góðsliga við høvdinum*) Hvussu við mær? Hvat skal eg gera, meðan eg bíði?

(*Orkestrið spælir eitt stutt forspæl til lagið »Tá ið tú bíðar«*)

Pápin: (*Fær eitt hugskot*) Veitst tú hvat? Ja, nú veit eg tað. Eg var uppi á loftinum í áðni, og....

Mia: (*Rámandi*) Soooo!!!! Vart tú???? Hvæt gjørði tú har uppi, pápi?

Pápin: Øh.... lat tað fara. Men eg sá eina stóra, tóma ramma har uppi — tú veitst, Karin — ramman, sum tú keypti hina ferðina, tá ið tú helt, at tú skuldi vera ein nýggjur Picasso.

Mamman: Ja, ja — takk! Skulu vit gloyma tað?

Pápin: Gaman í. Men har stendur ein stór, tóm ramma har uppi enn. — Við einum finum, hvítum, berum lørifti. Eg fari eftir henni nú, og so kann Mia sleppa at prógva, at hon enn — hevur eitt pikkaevarska sindur av hugflogi. (*fer út*)

Mia: Jú men, hvussu skal eg vita, hvæt eg skal tekna, mamma?

Mamman: Tú skalt brúka hugflogið. Veitst tú hvat? Hasir vættrarnir, sum vit tosaðu um í áðni....

Mia: Bónagarðsvættrarnir?

Mamman: Ja, garðsvættrarnir — ja, men húsvættrar voru eisini og skógarvættrar og sovorðið! Veitst tú hvat? Eg haldi tað vera synd, at teir eru farnir í gloymibókina.

Mia: Hvar eru teir farnir?

Mamman: Í gloymibókina.

Mia: Gloymibókin? Er tað ein bók, sum tú hevur gloymt at lata inn aftur á bókasavnið?

Mamman: (*smáflennandi*) Nei, tað er ikki ein rættilig bók. Tað er ein vending, sum verður brúkt, tá ið okkurt verður gloymt ella doyr út. So siga vit, at tað fer í gloymibókina.

Mia: Á, soleiðis! Men tú hevur heldur ongantið tosað um vættrarnar fyrr. Eru teir eisini farnir í tína gloymibók?

Mamman: Ja, tað munnu teir vera. Men fyrr í tíðini voru teir har. Alt árið. Ikki bara um jólini. Og teir voru yvirhøvur ikki sum hesar klív vættrarnar, sum vit hava hongt upp her inni. Teir voru.... teir voru.... veruligir. Ja, altso — smáir vættrar. Teir hjálptu okkum, tá ið illa stóð til — men annars livdu teir sitt egsna vættralív.

Hr. Torvkongul: (*uttanífrá*) Nei, tað er henda vegin, kona — kom nú.
(*Bæði koma inn*)

Frú Torvkongul: Ja, vit plaga ikki at koma ov seint, men vit máttu fyrst gera okkum liðug í fjósinum.

Bønaspíri: Frálikt — Ella kanska skuldi eg sagt: Vætravakurt. Og vælkomin — og góðan dag frú Torvkongul — og góðan dag harra Torvkongul.
(øll fara á føtur og heilsa hvør upp á annan. Tey kennast ikki framman undan.)

Bønaspíri: Skulu vit sessast?

(Øll seta seg. Harra Torvkongul setur seg har, sum Hábrúgv sat. Hábrúgv verður standandi og starir rámandi at honum)

Hábrúgv: (*Harkar ógvusliga*)

Hr. Torvkongul: Bagir tær nakað í hálsinum? Ja, tað er ikki tí, men eg veit eini góð ráð fyri hálsa....

Bønaspíri: Harra Torvkongul. Eg hugsi, at Hábrúgv meinar, at tygum hava sett tygum í hansara sess.

Hr. Torvkongul: (*fer beinan vegin á føtur*) Er hetta sessurin hjá Hábrúgv. Jú men, tað er ikki tí, at eg skal.... nei, tað skal eg ikki. (*sessast hinum megin frú Torvkongul. Hábrúgv setist væl nøgdur aftur á sín sess*)

Bønaspíri: Frálikt — ella kanska skuldi eg sagt: Vætravakurt. Og nú eru vist øll til reiðar. Góðu vætrar. Tit kennast ikki. Tit kenna ikki meg. Lat meg tí í stuttum nevna øll at navni: Eg eri — sum tit síggja — kirkjuvættur, eg beri tað forna vættranavnið Bønaspíri. Eg eri elstur av okkum — 347, hóast mong eru tey, sum siga, at eg minni um ein 317 ára gamlan.

Tað hægsta vætraráðið hevur álagt mær at kalla tykkum saman her í dag. Okkum er álagdur ein setningur, sum eg skal koma aftur til seinni.

Verturin hjá okkum í dag er sethúsavætturin, Glasull — ein sera ungar vættur, sum vit síggja, bert 51 ár. Og tú skalt vita, Glasull, at tað er tær til stóran heiður, at tað hægsta vætraráðið hevur valt tím bústað til hetta týdningarmikla arbeiðið.

Glasull: (*smæðin*) Takk fyri!

Hetta er eitt sera álvarsamt mál. Tað hægsta vættraráðið hevur biðið meg kalla tykkum saman og siga tykkum, at í roynd og veru eru vit ikki til longur. Vit eru deyðir.

Hábrúgv: Orsaka meg harra Bønaspíri, men í mínum oyrum ljóðar hatta sum tað ramasta vættratvætl.

Pílar: Nei, deyð eru vit, ið hvussu so er, ikki. —

Skot: — eins livandi og flugur á líkkju.

Hr. Torvkongul: Ja, tað er ikki tí, tað hevur bilað við rygginum hjá mær í síðstuni. Men deyður — nei, tað eri eg ikki.

Spjaldra-stavur: Hr. Bønaspíri. Eg eri enn í allarbestu árum. Bara 192 ár.

Bønaspíri: (*húsjar á tey*) Tit hava misskilt meg, mínir góðu vættrar. Vit eru ikki deyð. Vit eru til — enn. Men vit eru ikki til *hjálpar*.

Øll: (*mótmæla*)

Bønaspíri: (*húsjar aftur á tey*) Nei, tað batar einki, at tit mótmæla. Nær hevur onkur tykkara síðst fingið boð frá einum menniskja at koma til hjálpar?

(*Øll hini hugsa seg væl um. Hvørt eftir annað hugsa tey um okkurt, tey anda djúpt inn, øetla sær at siga okkurt, men lata vera — tað var einki kortini.*)

Bønaspíri: (*sigursælur*) Har síggja tit! Menniskjuni — sum vit fyrr høvdu eitt frálikt samstarv við — hava gloymt okkum. Tey hava annað í høvdinum nú enn okkum. Vit eru farin í gloymibókina.

Hábrúgv: Hvørja bók?

Bønaspíri: Gloymibókina.

Frú Torvkongul: Ja, tað er ikki tí, men maðurin og eg lesa bara Vættratíðindi.

Spjaldra-stavur: (*hugsanarsamur*) Gloymibókin? Tað sigur mær ikki nógv, og vit hava tó prentað nógvar bøkur.

Smáskrift: Ja, høvdu tit vitað dett prent.

Bønaspíri: (*roynir at venda hesum frá sær*) Gloymið hasa bókina!

- Glasull:** Jólamaðurin!!!! (*hann flennir upp aftur harðari enn áður — hini flenna eisini*)
- Hábrúgv:** Hin — tann tjúkki?
- Spjaldra-stavur:** Skorsteinsklintrarin!!!!
- Smáskrift:** Á dett prent!
- Glasull:** Hatta kunnu tygum siga longur oman fyrí garðarnar, harra Bønaspíri.
- Frú Torvkongul:** Ja, tað er ikki tí, men vit halda heldur ikki, at jólamenn eru til.
- Bønaspíri:** Nei, góðu vætrar. Tað gera *vit* ikki. Men tað gera menniskjuni. Børnini, ið hvussu er — homo minimum — rættari sagt: Tey vænta sær jólagávur, og at jólamaðurin kemur við teimum.
- Hábrúgv:** Ja, sum stórbýarvættur noyðist eg at leggja uppí og siga tykkum, at eg eri ikki heilt ósamdur við harra Bønaspíra. Sum býarvættur — *stórbýarvættur* — havi eg ofta sæð, hvussu hugtikin mannabørnini eru av hesum jólamanni og reyðu vætrum hansara — tá eru gentuvættrarnir ofta sera snøggir á at líta.
- Bønaspíri:** Frálíkt — ella skuldi eg sagt: Vætravakurt. Har síggja tit, góðu vætrar. Tað er so satt, sum tað er sagt. Og nú til arbeiðis.
Í lötuni eru vætrar um alt landið farnir í gongd á sama hátt, sum vit. Í dag fara vit øll í hernað í senn. Vit taka ein jólamann. Og í latin sum jólamaðurin og ljótu, reyðu vætrar hansara, fara vit inn til menniskjuni og geva teimum ein hugflogs fremjandi saftdrykk — henda drykkin skulu Pílar og Skot gera.
- Pílar:** Vit kenna hvørja urt, vit kenna hvört ber —
- Skot:** — vit kenna alt, sum í saftina fer.
- Bønaspíri:** Júst tað! Tit skulu gera ein drykk, sum fær okkum aftur í tankarnar á fólkí.
- Spjaldra-stavur:** Hetta verður ein söga! Lúkst í bløðini!
- Smáskrift:** Á, tað verður eitt prent!
- Hr. Torvkongul:** Ja, tað er ikki tí, men halda tit ikki, at eitt sindur av góðum gomlum hálmi hevði verið líka frægt?

Bønaspíri: Frálikt! — ella.....

Hábrúgv: (*Leggur uppi*) ella skuldu vit kanska farið í gongd? Eg havi eina aðra avtalu í kvöld.

Bønaspíri: Sjávsagt! Latum okkum fara í gongd!

Glasull: Við hvørjum?

Bønaspíri: Vónandi er tað tí, at tú ert so ungar, at tú ikki hevur skilt hetta enn. Men lat meg skera tað út í reyðum filtri. Fyrst og fremst skulu vit gera eina kannu av hugflogs fremjandi fruktdrykki, og harnæst skulu vit seyma 7 vætrabúnar.

Glasull: Ja, men hvussu verður nú við jólemanninum?

Hini: Ja, hvussu verður við jólemanninum?

Bønaspíri: Hann kemur! Higar upp á loftið! Eg havi fincið eitt loyniligt skriv frá systkinabarni okkara í Grønlandi, Amijak-Imijak. Hann sigur okkum frá, hvørjar ætlanir jólamaðurin hevur. Hann hevur högt tað inn í eitt ísstykki og sent mær tað. Her er tað!
(*Bønaspíri tekur ein plastikkposa, hann er fullur av vatni*)

Hábrúgv: (*speiandi*) Man hann hava skrivað tað við einum gløðiskrivara?

Bønaspíri: (*eitt sindur lotur — men framvegis tignarligur*) Hetta ger einki. Eg minnist, hvat hann hevði skrivað. Og sum áður sagt kemur jólamaðurin upp á loftið um eina lótu at skifta — og tá eru vit til reiðar!!!! Og lat okkum nú fara í gongd.

(orkestrið spælir eitt forspæl til »Ja, her er nógv at gera.« Tað, sum nú verður spælt, skal ganga kvíkliga og skal hóska til sangin so nøkulunda. Pilar og Skot gera urtadrykk, harra Torvkongul smakkar hann til, Frú Torvkongul tekur mót av Glasull. Spjaldrastavur sknæðir mynstrið av óvart, Hábrúgv gerst ágrýtin og gloymir at vera uppgjördur. O.s.fr.. Lag á s. 101)

Øll: Ja, her er nógv at gera,
vit hava um at vera,
um røkkast skal á mál.
Hjá oss er arbeiðsmegi
og vætraarbeiðsgleði,
og røkkast skal á mál.
Tað málið hevur ovurstóran týdning.
Nú fara vit í gongd —
— men verið varin.

Bønaspíri:

Pápin: Á, tað er ikki so galið.

Mamman: Jú, eg haldi, at hon er eitt sindur ómögulig — serliga í síðstuni.

Pápin: Soleiðis er tað við børnum.

Mamman: Ja, tað veit eg, men tað er, sum alt tað gamla — tað kann ikki brúkast longur. Nú skal tað bara vera video og komputarar og walk-man og tilíkt.

Pápin: Ja, tað er okkurt í tí, tú sigur.

Mamman: Hoyr, hvat er tað, tú hevur í hondini?

Pápin: (*roynir at fjala skeggið*) øh... nahr... tað,... er bara... øh...

Mamman: Beinir! Heldur tú ikki, at Mia er ov vaksin til hatta spælið við jólmanninum?

Pápin: Jú, men... segði tú ikki beint nú sjálv, at tað er synd, at alt tað gamla hvørvur?

Mamman: Jú, men....

Pápin: Men hvat? Eg royni at halda gamlan sið. Men eg geri tað eins nógv fyri Finn.

Mamman: Fyri Finn??!! Hann er 14 ár og hugsar bara um toldur.

Pápin: Á, ja, men so fyri Stinu meðni, og fyri... fyri....

Mamman: Fyri tína egnu skyld, ja.

Pápin: Á ja, so siga vit tað — men eg haldi, at tað hoyrir jólunum til.

(*orkestrið spælir forspæl til »Jólemannin«*)

Jólamaðurin (*sí s. 101*) 1. örindi:

Pápin: Tá ið angin út úr køkinum ber boð um kjøt,
tá fer pápin at spæla jólamaður upp á gjøt.

Mamman: Góði, tú veitst, at vit skulu hava fleskasteik.

Pápin: Tað ger einki, tú veitst, at mær dámar henda leik.
Reyður frammáni og kodda upp á búkin.

Mamman: Nei, eg haldi ikki, at tær nýtist kodda.

Bønaspíri: Har síggja tit, góðu vættravínir. Tey kennast ikki við okkum longur.

Pílar: (*kemur fram eina aðra staðni*) Eg eiti Pílar — úr skógarins skjól!

Skot: (*kemur fram eina aðra staðni*) Og eg eiti Skot — gleðilig jól.

Pápin: (*púra í ørviti*) Ta... ta... takkk á sa..sa.. sama hátt.

Spjaldra-stavur: (*kemur fram eina aðra staðni*) Skulu vit binda hann niður?

Smáskrift: (*kemur fram eina aðra staðni*) Ja, og trýsta hann niður?

Hábrúgv: (*kemur fram eina aðra staðni*) Harra Bønaspíri, skulu vit?

Pápin: Hvæt.... vil... vilja tit? (*dregur seg burtur frá*)

Bønaspíri: Góðu vættrar! Takiðmannin!

(*Allir vættrarnir leypa á pápan, og tað er skjótt, teir vinna hann. Teir lata hann úr búnanum og binda hann á hond og fót. Og so binda teir eitt turriklæði um munnin á honum.*)

Bønaspíri: Soleiðis! Hatta var tað! Nú skulu vit bara lata okkum í.

Glasull: (*vónrik*) Jú men, harra Bønaspíri. Hvør skal vera jólamaður?

Øll: (*í munnin hvør á øðrum*) Eg vil. — Eg vil. — Kann eg ikki sleppa? Góði lova mær. — o.s.fr.

(*Orkestrið spælir forspæl til »Jólamannin«. Hesa ferð herma tey eftir pápanum.*)

Jólamaðurin (*vættraútgávan*)

Øll: Ja, nú vilja allir vættrar spæla jólamenn, ikki allir kunnu vera jólamenn í senn.

Hábrúgv: Góði Pílar, tú ov lítil er til hetta spæl.

Pílar: Nei, um Skot er eisini, so er tað, sum tað skal.

Glasull: Tað var smart, nú eru tit í reyðum, gráum.

Øll: Er nú jakkin, sum hann skal hjá tykkum báðum?

(*Pílar og Skot verða latnir í jakkan — og koddan og skeggið.*)

Bønaspíri: Frálíkt! — Ella kanska skuldi eg sagt: Vættravakurt. Pílar og Skot! Tit eru ein góður jólamaður.

Mamman: (*við jólatolni*) Systkinabørnini Stina og Finnur, Mildrid mostir og Hans.

Mia: Á, tey. (*hyggur aftur í blaðið*)

Mamman: Gleðir tú teg ikki til tey koma?

Mia: Hvør?

Mamman: (*hvøss á málínunum*) Mia!

Mia: Á jú, bara Finnur hevur tað elektroniska rúmdarskipið við.

Mamman: Tvætl í tykkum. Tit hugsa ikki um annað enn blip-blip og bop-bop.

Mia: Jú, eg hugsi eisini um, um eg man fara at fáa ein walk-man í jólagávu.

Mamman: Á Mia! (*tað bankar á dyrnar*) So! Nú eru tey her!
(*snøggar borðið eitt sindur, skrykkir blaðið frá Miu og krógvær tað. Hampar klæðini eitt sindur og fer og letur upp.*)
Nei, sum tað er gott at síggja tykkum. Komið innar! Nei, sum tú ert stórur, Finnur.

Stina: Eis'ni eg.

Mamman: (*læir*) Ja, eisini tú, Stina. Komið nú innum og setið tykkum.

(*Øll heilsa og sessast við borðið*)

Hans: Tað var næstan so, at vit ikki vóru komin.

Mamman: (*kløkk*) Hvat er tað, tú sigur, Hans?

Hans: Ja, vit mundu næstan ikki sloppið út um dyrnar.

Mia: Hví ikki?

Hans: Á, tað man vera, tí at jólini standa fyrir durum. (*flennir hart at sær sjálvum*)

Mamman: Hans, altíð skalt tú vera soleiðis. Men nú skulu vit fáa okkum ein kopp av kaffi.

Mamman: (*kvíkliga*) Júst tað! Hann skuldi fara... eftir onkrum. Hann kemur beinan vegin aftur.

Hans: (*gnisandi*) Vónandi kenna vit hann aftur!!!

Mildrid: Hans!

Mamman: (*skundar sær at tosa um okkurt annað*) Gleðir tú teg til í kvøld, Stina?

Stina: Ja, til gávurnar — og til grýlurnar — og til....

Finnur: Grýlurnar eru á fœstulávint, Stina — ikki á jólum.

(*gangur hoyrist uttanfyri*)

Mamman: Tú álvaratos, hvør kemur nú?

Mildrid: Ja, hvør man tað vera?

Hans: Ja, eg skal einki siga.

(*Hurðin gongur. Pílar og Skot koma inn í jólamansbúnanum við eini kannu í hondini. Hinir sjey vættrarnir eru eisini við — men nú eru teir ilatnir sum jólavættrar*)

Stina: Jólamaðurin!!!!

(*Mia og Finnur hyggja hvört at øðrum við várkunn í eygunum*)

Mildrid: Ja, hvat heldur tú, Stina? Nú kom jólamaðurin.

Hans: Og hann er dekan fari meg ikki minkaður síðan í fjør? Næsta ár nýtist honum ongan ko....

Mamman: Hans....

Hans: ... nýtist honum ongan lumm.... lumm.... lummaklút at hava. (*við sær sjálvum*) Á, dett møsn! (*hart*) Men hetta er fyrstu ferð, eg siggi ein jólaman við posanum á búkinum.

Mamman: Men kom nú innar, jólamaður! Hvat er hatta? Hevur tú vætrar við???? Hava tit sæð? Hatta var óvæntað.

Mia: (*hyggur bilsin at vætrunum — sigur við sær sjálvari*) Hvør man..?

Skot: — *alt árið*, ikki bert um jóltið'.

Hans: Tað skal eg lova fyri, at hasin jólamaðurin dugir væl at ríma.
(teskar til Mildrid) Og hann, sum bar seg undan at skriva fœðingardagssangin til ommuna.

Pilar: *(fær eitt tekin frá Bønaspíra)* Nú haldi eg, vit takka, og farvæl vit biðja —

Skot: — um eitt bil vit síggjast aftur, tað má eg so siga.

(Jólamaðurin og vætrarnir fara skundisliga út)

Mamman: Sum hatta var undarligt.

Mildrid: Jú, men vit fáa helst skjótt eina frágreiðing.

Mia: Hetta líktist ikki.... eg meini — soleiðis plagar jólamaðurin ikki at vera.

Finnur: Og vætrarnir???????

Stina: Meiri skál! *(rættir koppin út)*

Mia: Dámdi tær glöggin, Stina?

Mamman: *(tevjat at koppinum)* Bara hann ikki hevur koyrt okkurt sterkt i.
Ja, eg haldi, at eg eri ikki, sum eg plagi.

Mildrid: Hetta fer beint upp í høvdið.

Hans: Mildrid, Mildrid, er tú full?

Mildrid: Nei, ikki full! Ikki soleiðis. Men hetta virkar — onkursvegna.

Finnur: Eg haldi eisini, at eg kenni til.

Mia: Ja, tað melur í høvdinum.

(Øll standa eina lötum og kanna seg sjálv — tevja at koppunum, drekka løggirnar, men nú hoyrist gangur uttandura. Hurðin gongur, og inn kemur pápin — ógvuliga ørkymblaður)

Mamman: Hasa ferðina vart tú skjótur.

Pápin: Eg sigi satt! Eg *sá* teir! Og eg síggi teir fyrí mær enn.

Mia: Tú mœsnar, pápi. — Hví skalt tú lumpa okkum soleiðis?

Pápin: Eg lumpi tykkum ikki! Tað er, sum eg sigi! Eg síggi teir! Blundið eina ferð. Blundið nú øll somul eina ferð, so síggja tit teir eisini. Púra vist.

(*Orkestrið spælir forspæl til lagið »Ja, blundið nú«. Sum sungið verður, koma vætrarnir inn á pallin. Nú eru teir aftur í røttu vætrasklæðum sínum.*)

Ja, blundið nú (sí s. 102)

Pápin: Ja, blundið øll í senn. Nei, statt ikki og flenn.

Eg sigi satt, eg lúgvi ikki, nei.

Eg níggju vætrar sá, ja, níggju vætrar smá'.

Teir voru sterkir, lýtið tit á tað.

Ja, síggja tit nú, at teir eru til?

Stina: Eg síggi ein. Ei, sum hann er fittur.

(*Ein vættur pirkar við økslina hjá Stinu, sum hyggur at honum*)

Pápin og Stina: Ja, blundið øll í senn. Nei, statt ikki og flenn.

Karin: Nú royni eg, ið hvussu leikur fer.

(*Ein vættur sýnir seg fyrí henni og hvørvar aftur*)

Jú, píka rell, so var. Ein vættur stóð hjá mær.

Og eg *sá* ein, men eg vil síggja meir'.

Tey fýra: Ja, síggja tit nú, at teir eru til?

Mildrid: Tað er rætt, tí ein man vera í nánd.

(*Ein vættur stendur beint aftan fyrí hana*)

Tey fimm: Ja, blundið øll í senn. Nei, statt ikki og flenn.

Hans: Tað eru eingir vætrar inni her.

Glasull: Hans, hvat heldur tú nú?

Hans: Hoyr, Stina, var tað tú?

Stina: Tað vætturin var, hann, sum húgvu ber.

Tey fimm: Ja, síggja tit nú, at teir eru til?

Hans: Er tað ørskapur, um eg sigi ja?

Øll: NEI.

Tey seks: Ja, blundið øll í senn. Nei, statt ikki og flenn.

Mildrid: Tú, Mia —

Karin: — hevur tú tað ikki gott?

Mia: Nei, hetta vætraspæl er ikki, sum tað skal.

Um tað ber til, tá nevnið tit meg Pól.

(*Allir vætrarnir svara — tónleikurin steðgar eitt bil:*) · PÓL.

Hans: Hon man hava smakkað sær av kunsttøðunum, sum eg gav tykkum í fjør summar.

Mia: Men... eg... (*hon hyggur undrándi at vættrinum, sum blunkar til hennara.*)

Mamman: Hugflogið er har kortini, Mia.

Mia: Jah.... men....

Mildrid: Ver ikki so lítillátað, Mia. Hatta er framúr gott.

Hans: Hvaðan fært tú eitt slíkt hugskot, Mia?

Mia: Ja... eg veit ikki reiðiliga.....

Pápin: Tað kemur innan úr..., heldur tú ikki tað, Mia?

Mia: Jú..ú...

Mamman: Úr høvdinum.

Mia: (*tekur sær um reiggj*) Jú, tað kemur innan úr — úr høvdinum.

(*Orkestrið spælir forspælið til lagið: »Alt er innan í mær«*)

Alt er innan í mær (*sí s. 102*)

Mia: Nú skilji eg, at alt er innan í mær.
Og har er meira, enn eg helt, at har var.
Eg tekni vætrrar fittar, og mær dámar væl.
Ímóti tí er video eitt vána spæl.

Pápi: So hevur tú titt hugflog aftur funnið.

Mia: Ja, nú er okkurt fyri mær upprunnið.
Eg eri so glað, eg tók hetta stigið.

Øll: Gleðiligr jól, hugflogið leingi livi.

Mamman: Mia, hvaðan kemur handa kannan?

Mia: Ha? (*sær kannuna*) Jú men, eg helt, at.... Er tað veruligt, meðni?...

Pápin: Hvatt er í henni?

Hans: Er tað okkurt, sum vit skulu drekka, Mia?

Tá ið tú bíðar (s.76)

1 Tá tú blö - ar, er laðnógv, sum tú kaost ge - ra. Tekn - a, klipp - a, flætt - a, lím - a og man' -
 5 ter - a. Eink - i tí - líkt dug - i eg. Jú, Mi - a, royn tú teg. Tað er ein - fal. Saks og lím og papp - fr
 9 og tút hug - flog. Jú, men, hoyr meg, eg vil held - ur síggj - a film og vi - de - o.

Ja, her er nógv at gera (s. 85-86)

1 Ja, her er nógv at ger - a. Víl hav - a um at ver - a, um rökk - ast skal á mál.
 5 Hjá oss er arb - elös - gleð - i, og vætr - a - arb - elös - meg - i, og rökk - ast skal á mál.
 9 Tað mál - io hev - ur ov - ur - stór - an týdn - ing. Nú far - a vit i gongd, men ver - lo
 13 var - in

Jólamaðurin (s. 87-88 og 89)

1 Tá jö ang - in út úr kök - in - um ber boð um kjöt, tá fer
 4 páp'n at spæl - a jól - a - mað - ur upp á gjöt. Góð - i, tú veitst, at vit skul - u hav - a
 7 flesk - a - stek. Tað ger eink - i, tú veitst, at mær dám - ar hend - a leik. Reyð - ur
 10 framm - an - í og kodd - a upp á búk - in. Nei, eg hald - i ikk - i at tær nýt - ist
 13 kodd - a

Eitt jólaævintýr

Leikarar:

Jólamaðurin _____

Tríggjar nissur (*dreingir*):

Nissuóli _____

Nissujanus _____

Nissuper _____

Fitt, gomul kona _____

Prinsessa Sólskin _____

Risin Bitristeinur _____

Tvær hirðkonur _____

Tvey trøllabørn _____

Nógv onnur børn, sum leika trøll og nissur.

- Nissu-janus: Ja, tað kanst tú líta á, at hann hevur. Sært tú henda posan, sum jólamaðurin bað meg taka við? Hann er smekk-etandi fullur av kava, eg skal breiða kavan út, so alt landið verður kavaklætt. Fyrst fari eg inn í skógin, tí har er so øgiliga vakurt, tá ið alt er hvítt.
- Nissuper: (*við Nissuóla*) Men hvat skalt tú brúka handa saksin til?
- Nissuóli: Eg fari at taka burtur av öllum jólatrønum, so tey taka seg betur út. Tað sær so keðiligt út at síggja tey standa og peiggja við ljótum greinum, tá ið fólk koma eftir teimum. — Men hvat hevur jólamaðurin biðið teg um at gera? Tú hevur jú hvørki saks ella posa?
- Nissuper: (*erpin*) Tað, sum eg havi at gera, tað er tað, ið ræður mest um av öllum. Eg havi — skal eg siga tykkum — fingið tey boð, at gera öll menniskju glað, hvar eg so komi, og eg fari at byrja her. (*hyggur seg um*) Veit nakar av tykkum, hvat hatta stóra, fina húsið uppi í brekkuni er?
- Nissuóli: Ja, tað veit eg. Hatta er kongsins slott.
- Nissuper: Há, há, tað ljóðar spennandi. Jamen, so haldi eg, at eg fari at byrja við kongsins slotti. Farvæl tit báðir — eg takki fyri, at tit fylgdu mær á leið.
- Nissuóli og Nissujan.: Farvæl, farvæl. (*út*)

Millumleikur

Jólamaðurin sigur frá:

Ja, nú fer Nissuper gangandi niðan á kongsins slott. Har býr kongur við dóttur sínari, hinari fittu prinsessuni Sólskin, og hann heldur sjálvandi, at tað er sum fótur í hosu at fáa tey á kongsins slotti í gott lag, tí hvat hava tey at kúra og stúra fyri? Men har mistekur Nissuper seg — og tað illa; tí tað vírir seg, at öll á kongsins slotti eru ógvuliga syrgin, og hví — ja tað skulu tit nú sleppa at hoyra. Nú eru vit inni í kamarinum hjá prinsessuni á slottinum, og tvær hirðkonur hennara sita og práta.

2. hirðk.: Ja, men tað er júst tað, ið er so burtur úr vón og viti. Hann vil hava prinsessuna, og hann skilaði til, at fekk hann ikki prinsessuna, so skuldi hann eta alt tað fólk, í landinum var.

1. hirðk.: Men hvat sigur kongurin? Hann kann ikki...

2. hirðk.: Kongurin gjørðist sjálvandi ógvuliga tungur í huga, tá ið hann hetta hoyrdi, tí hann vildi jú ikki, at hansara fitta prinsessa skuldi giftast við hasum ljóta risanum. Hann savnaði tí stóran her saman og skuldi herja á Bitrastein. Men Bitristeinur blásti bara eitt sindur á teir, so reyk allur herurin um koll, og eingin kundi røra seg, fyrrenn Bitristeinur éinaferð læt teir sleppa at renna heim aftur.

1. hirðk.: Og hvat so?

2. hirðk.: Ja, so er ikki stórt meira at siga. Í dag er sjálvur kongurin farin saman við fylgi sínum at tosa Bitrastein upp í lag og fáa hann at skifta meining og ikki giftast við prinsessuni. Men um tað eydnast, tað er ikki gott at vita.

1. hirðk.: Veit prinsessa Sólskin nakað um alt hetta?

2. hirðk.: Nei, eingin hevur havt hjarta at sagt henni nakað — øll halda tað vera so synd, at hon skal ganga og stúra fyrí at giftast við hasum ljóta trøllinum.

1. hirðk.: Hysj, latum okkum ikki tosa meira umhatta. Har kemur prinsessan.

Prinsessa Sólskin kemur inn. Hirðkonurnar níga djúpt.

Prinsessan: Ná, her sita tit og baldýra. Hvati er hattat, tit seyma? Jólagávur, kanska?

Hirð-
konurnar: *Níga djúpt, svara ikki.*

Prinsessan: Tað er merkilit. Bara eg nevni jól ella jólatræ ella jólagávu, so suffa øll menniskju og svara mær ikki aftur. Um tað bara hevði verið ein einasti, ið hevði viljað sagt mær, hví tað er so, haldi eg fyrí vist, at alt hevði verið so nóg lagaligari. Eg eri viss í, at tað er bara eg í øllum ríkinum, sum ikki veit, hví tit eru so stúrin. Hoyr, er tað eingin, ið kann siga mær, hvar pápi er farin? Eg hoyrdi sum slatur í gjáramorgun, at hann var farin at ferðast, men eingin visti, hvagar hann fór, ella nær hann kom aftur.

Prinsessan: (*fer at gráta*) Og nær hevur tú lovað honum, at brúdleypið skal standa?

Kongurin: Á seðilinum stendur, at tú skalt giftast við honum, tá ið seinasta blóman í urtagarði hansara er følnað.

Prinsessan: Og nær verður tað, heldur tú?

Kongurin: Tja — tá ið eg gekk gjøgnum urtagarðin, var líkt til, at har var bara ein lítil baldursbrá eftir, og hon man skjótt fara at følna, tí kuluið er í luftini, og menn væntað kava. So í morgin man tað fara at verða.

Prinsessan: Ja, eg eri tann ólukkuligasta lítla prinsessan í verðini. Og eg, sum helt, at eg fór at giftast við einum fittum, ungum prinsi, og so skal eg vera kona Bitrastein. (*setist í ein stól og grætur. Hini sleppa sær ljóðliga út, tá ið tey hava gjört tekin hvør til annan um, at prinsessan helst vil vera einsamøll*)

Nissuper: (*kemur ljóðliga inn og steðgar bilsin, tá ið hann sær prinsessuna gráta, prikar hana í armin*) Hvussu eitur tú?

Prinsessan: Eg eiti prinsessa Sólskin. (*grætur aftur*)

Nissuper: Ja, so, navnið hóskar ikki so væl í lötuni. Tað hevði kanska verið meira hóskandi, um tú æt prinsessa Ælaveður.

Prinsessan: Eg gráti, tí eg skal giftast við Bitrasteini.

Nissuper: Bitrasteini? — — Hvør er Bitristeinur?

Prinsessan: Bitristeinur er ein risi, ið eигur eitt slott uppi á fjallinum. Hann er gamal og ljótur, og eg gráti, tí hann vil hava meg til konu...

Nissuper: Men tá ið tú einki leggur í hann, hví sigur tú so ikki, at tú vilt ikki hava hann?

Prinsessan: Tað ber ikki til, tí pápi míni hevur skrivað undir, at Bitristeinur skal fáa meg — annars etur hann alt fólkisíði í landinum er. Og seðilin er skrivaður við risablöði, so ikki ber til at bróta lyftið. Og tí kemur Bitristeinur kanska eftir mær longu í morgin.

Nissuper: Hví longu í morgin?

3. partur

Urtagarðurin hjá Bitrasteini

Tvey smá tröll standa framman fyri einum blomstri aftast í leik-tjøldunum og hyggja gjølla at.

1. trølladrongur: Ná, nú fer brúdleypið skjótt at standa, tað siggi eg.
2. trølladrongur: Ja, nú er lítið gott eftir av hesum blomstrinum. Heldur tú, at eg kann pilka eitt sindur við tað?
1. trølladr.: (*bangin*) Nei, ert tú púra ørur í høvdinum. Bitristeinur drepur, um tú nertur við, hann vil, at alt skal ganga rætt og sámiligt fyri seg hesa ferð. Og eg eri urtagarðsmaður, so tað eri eg, sum havi ábyrgdina.
2. trølladr.: Ná, men eg kundi hugsað mær at sæð hasa baldursbráina følnað eitt sindur skjótari, men av tí at Bitristeinur er so strangur, so er best einki at gera. Á vælsignað, nú kemur Bitristeinur.
- Bitri-steinur: (*kemur inn og gongur og válar í øðini, sveiggjar við halanum*) Huh-tu-tu — eg eri í ringum lag í dag. Hatta var ein vána morgunmatur, tey góvu mær.
1. trølladr.: Mín stóri og ediligi harri átti annars at verið í góðum lag, tí brúdleypið er beint fyri durum.
- Bitri-steinur: (*blíðari*) Brúdleypið. — Ja, tú sigur nakað. — Nú man tað fara at vera skjótt, tá ið eg skal fara eftir lítlu fittu prinsessu Sólskin. Kanska um einar tveir dagar.
1. trølladr.: So leingi er tað sanniliga ikki neyðugt hjá tygum at bíða. Skal eg siga tygum satt, so kann brúdleypið standa longu í dag.
- Bitristein.: Í dag — nei, hvat er tað, tú sigur. Eru øll blomstrini.....
1. trølladr.: Um Hansara Hátign vildi gjört so væl at hugt, so, (*peikar á blómuna*) har stendur tann seinasta; hon stendur ikki meir enn nakrar tímar afturat, so frægt dugi eg á at skyna.
- Bitristein.: Há, há, tað var einastandandi. So kann eg giftast longu í dag. Hví fari eg so ikki eftir henni beinan vegin? Hon verður helst glað, tá ið hon sær sín prúða og fitta brúðgom. (*við 2. trølladrong*) Verð

- Prinsessan:** Áh, ert tú har — tað var ófört. — Eg var farin at óttast, at tú kanska hevði gloymt at hjálpa mær.
- Nissuper:** Nei, tað havi eg so sanniliga ikki. Bíða eitt sindur, so skalt tú síggja, at eg ikki havi gingið fyrí einki og malið. Eg fari út aftur. Tað er ikki vert, at Bitristeinur ber eyga við meg (*rýmir út høgrumegin*)
- Bitristein.:** Hallooy hon sjálv — prinsessan. Statt ikki har og góða. Tú skalt stuttleika tær í dag, unnustan míni. Minst til, at hetta er brúdleypsdagur okkara. Men hvør var hasin, tú stóð og tosaði við?
- Prinsessan:** Eg tosaði ikki við nakran — kanska við meg sjálva, men ongan annan. Tú manst hava sæð yvir teg. Hvør av teimum, sum eg kenni, heldur tú, hevði torað at komið niðan á fjallið til míni? — — Tú við øllum tínum gandakynstri.
- Bitristein.:** Tað er nakað umhatta, tú sigur. — Tey ræðast meg, fólkini niðri í býnum. Jú, tey ræðast meg — øll somul.
- Prinsessan:** Tað kundi kanska verið, at har var onkur, ið ikki ræddist teg.
- Bitristein.:** Hvør skuldi tað verið?
- Prinsessan:** Eg til dømis. Nú, ið eg rættilega havi sæð, hvussu stórur, ljótur og tjúkkur tú ert, ræðist eg teg als ikki — ikki petti. Eg vil yvirhøvur ikki giftast við tær, at tú veitst tað.
- Bitristein.:** Tað ræður tú ikki fyri. — Tú mást, tí tað stendur á seðlinum, sum kongur sjálvur hevur skrivað undir, og tað er prentað við risablöði, so tað heldur í allar ævir — tú *skalt* vera kona míni.
- Prinsessan:** Ja, tað heldur tú. Og eg skal eisini gera, sum tað stendur á seðlinum og verða kona míni, men ikki fyrr enn seinasta blóma í urtagarði tínum er følnað. Ikki fyrr.
- Bitristein.:** So tú heldur, at tú kanst mala uttanum soleiðis. Nei, vælsignað, tað gongur ikki. Hin seinasta baldursbráin var næstan følnað, tá ið eg fór oman eftir tær, og nú man hon vera fallin — Farið burtur frá, hirðfólk mítt, so míni vakra brúður sjálv kann síggja, at seinasta blóman í urtagarðinum er følnað. (*Hirðfólkini, ið alla tíðina hava fjalt blomstrið, fara til viks, og nú sœst, at baldursbráin er í glitrandi blomstrum, jólastjørnan.*)

4. partur

Brúdleypið hjá Nissuperi og prinsessuni, salur á slottinum

Á trónuni situr Nissuper við krúnu um reyðu húgvuna, og prinsessan í veitslubúna við stórum blómutyssi av jólastjörnum í hondini — frammanfyri hin gamli kongurin og so nógvar nissur, sum gjørligt.

Nissuper: (*reisist*) Kvinnur og menn! Við tað at eg í dag eri so eydnuríkur at kunna halda brúdleyp við vakrastu prinsessu í heiminum, prinsessu Sólskin, er tað mær ein serlig gleði, at eg havi kunnað boðið øllum mínum kæru nissuvinum við í brúdleysveitsluna, sum jú samstundis er jólaveitsla. Og eg lovi tykkum øllum, at Nissuper skal ongantíð gloyma tykkum, hóast hann kemur til spekt og prýði og verður kongur í øllum landinum. Eg fari beinan vegin at gera eina lög, sum sigur, at tað á øllum loftum jólaftan skal standa eitt fat av lambasteik og brúnkaðum eplum. Í mínum landi skulu nissurnar altíð liva væl. Lítið á tað.

(Nissurnar syngja)

Prinsessan: Takk, túmund takk øll somul. Sum tit eru fitt. Tí havi eg nakað, at gera tykkum bilsin við. (*klappar. Tendrað jólatræ verður borid inn*) Nú taka vit saman hendur um jólatræið. Og so biðja vit allar okkara smáu vinir niðri í salinum syngja saman við okkum, so hart, sum tit orka. Komið nú.

(Nissuper, prinsessan, kongurin og allar nissurnar dansa um jólatræið og syngja): Stuttligt er um jólatræ.

Frode Bay

Men tað hendi í teim døgum

Leikur á palli ella í kirkju

Týtt: Sonja Sørensen

1. partur

Maria og Jósef koma inn hvør sínu megin, Maria ber eina vatn-krukku.

Maria: Kemur tú longu til hús, Jósef! Maturin er liðugur. Hygg, eg havi verið í ánni eftir vatni.

Jósef: Nú verður tað skjótt ov strevið hjá tær at bera hasa tungu krukkuna, Maria. Tú skuldi havt onkran at gjørt tað fyri teg.

Maria: Einki er ov tungt hjá mær, Jósef. Vist béri eg eina byrðu, sum tyngist hvønn dag, men tað er, sum ber henda byrða meg. Frá tí degi, tá ið eingilin segði við meg, at eg var Guds útvalda at fœða son hansara, hevur sál míni verið ljós og lött, og eingin byrða ov tung.

Jósef: Sum tú ert vøkur, sum tú stendur har, og eyguni glitra hvørja ferð, tú tosar um barnið tit. Og sum tað var gott, at ein maður í Nazareth skuldi hava ein timburmann úr Betlehem at smíða hús hjá sær, so at eg fann teg. Nú eru húsini næstan liðug.

Maria: Vit hava púra gloymt matin. Tú manst vera svangur.

Jósef: Ja, nú fer tit frálika breyð at gagnast mær væl. Og hvat síggi eg? Fikur og vín!

Maria: Ja, hatta er úr víngarðinum hjá pápa.

Jósef: So er tað gott vín, veit eg. Vit mugu takka Guði fyri gávur hansara. »Eg takki tær Guð, kongur míni. Tú letur upp hond tína og mettar alt livandi. Amen.«

Men eg má siga tær frá nøkrum, sum eg ikki eri so glaður um, Maria. Í kvøld, sum eg stóð og prátaði við Hiram, sum eg smíði hús hjá, kom Urias tollarin, gangandi. Hann segði okkum, at keisarin í Róm hevur givið boð um, at allur heimurin skal verða skrivaður í manntal. Í øllum teim londum, sum hann ræður yvir, skal ein og hvør fara til ættbygd sína og lata seg skriva á skattalistu har.

Maria: Men so skalt tú til Betlehems. Ja, men Jósef! Eg má koma við tær.

Jósef: Mær dámar hetta einki. Tað verður alt ov strevið hjá tær — ferðin varir minst tríggjar dagar. Men eg ætli mær at keypa eitt esil.

Maria: Tað man fara at ganga! Og vit munnu fara at finna ein bústað í Betlehem.

Jósef: Ja, tað er Maria mín.

Jóhanna: Maria, tú ert eisini vælkomin í okkara hús. Komið nú og setið tykkum! Tit mugu vera nakað móð av slíkari langferð.

Jósef: Ja, eg haldi, at Maria tröngir harðliga til at hvíla seg.

Jóhanna: Bíða nú! Hava tit nakra staðni at vera? Býurin er fullur av fremm- andafólki, og herbergið er ivaleyst fult. Vilja tit ikki gista her hjá okkum?

Jósef: Jú — takk, Jóhanna! Men verður tað ikki ov strevið hjá tykkum at hava okkum liggjandi.

Benaja: Her er nóg rúm í hesi tíðini, nú djórini eru úti. Hygg, í hesum endanum í húsunum búleikast djórini, her kunnu vit reiða tykkum eitt ból, um vit flyta tað, ið her stendur.

Jósef: Lat meg gera tað!

Benaja: Takk fyri. Ja, krubbuna kunnu vit seta inn at vegginum her, so er hon ikki til tröngrum.

Jóhanna: Og so breiða vit tvær seingjarmottur út her til tykkara at liggja á. Men bíða nú! Tit mugu fáa okkurt at eta. Set tú teg yvir til Benaja, Jósef, og tosa við hann um gamlar dagar, so skal eg bera matin inn. Og tú, Maria, tú skuldi komið yvir higar og lagt teg eina lótu. Tú manst treingja til at hvíla teg eftir so strevna ferð.

Maria: Takk fyri, Jóhanna! Sum tit eru blíð og umhyggin öll somul.

Jóhanna: Í slíkum umstöðum eigur tú at verða borin á lógvum.

Maria: Eg verði borin á einglaveingjum. (*hon legst*)

Jósef: Tað er gott at koma aftur til barndómsbýin. Hvussu veit við her heima?

Benaja: Vit liva friðarliga og rökja hagan og víngarðarnar og rökta seyðin. Eingin stórhending hevur verið síðani síðstu valdsgerðina hjá Heródesi kongi, men hana manst tú hava hoyrt um.

Jósef: Ja, er tað satt, sum vit hoyrdu í Nazareth, at Heródes hevur latið tveir synir sínar taka av dögum?

Joakim: Nei.

Isaj: Tí, at Messias skal koma av Dávids ætt.

Joakim: Messias — væntar tú, at hann nakrantíð kemur?

Isaj: Hvussu kanst tú siga soleiðis? Tú veitst, at profetarnir hava spáað, at Harrin skal senda fólkí sínum ein frelsara, ein mætan kong. Minnist tú ikki orð Jesaja: »Tað fólkíð, sum gongur í myrkri, skal síggja stórt ljós (*Jes. 9.2*) Tí at barn er okkum føtt, sonur okkum givin, friðarhøvdingi (*Jes. 9.6*)«

Joakim: Ja, men hví hendir einki? Hví skulu 1000 ár ganga og kanska 1000 ár afturat?

Isaj: Eg vænti ikki, at tað fer at vara leingi. Mær hevur longest eftir tí í nögv ár, men tað er, sum longsulin er vorðin friðarligari og tryggarí.

Joakim: Heldur tú av sonnum, at tað fer at henda í okkara tíð?

Isaj: Ja, góði, tað haldi eg, og veitst tú, hvat eg eisini haldi? Eg haldi, at hann verður borin í heim í Betlehem. Minnist tú ikki orð profetanna: »Tú Betlehem! Frá tær skal koma mær ein, sum skal verða drottur Ísraels.«

Mítt elскаða Betlehem, Dávids staður! Er náttin aldri so long og myrk, so vita vit, at tað lýsir fyrí degi. — Hygg, tað tekur longu at lýsa.

Joakim: Ja, hygg, men Isaj! Hatta er ikki sólin. Hvati erhatta ljósið?

Isaj: Á ja, hygg, hvussu tað skyggir! Allar stjørnur blikna í ljósglæmuni! Upp, brøður! Elifas og Tobias, vaknið. Komið og síaggið eitt himinsundur.

Eingilin: »Óttist ikki; tí sí, eg kunngerði tykkum eini gleðiboð, sum skulu verða fyrí alt fólkíð. Tí at tykkum er í dag ein frelsari føddur, sum er Harrin Kristus í Dávids staði. Og hetta skulu tit hava til merkis: Tit skulu finna eitt barn reivað og liggjandi í eini krubbu.«

Eingla-sangur: »Heiður verið Gudi í hægsta himli, og friður á jørð, og í menniskjum góður tokki.« (*Luk. 2. kap. 1.14.*)

Ella: nr. 51 í sálmbókini fyrsta ørindi: Tey boð nú ljóða himni frá: Halleluja, halleluja. Eitt barn er føtt her foldum á, Halleluja, halleluja. (*gomul føroysk sálmaløg nr. 13*)

Isaj: Vit tveitti okkum eftir rommum, men tá ljóðaði ein rødd, sum segði: »Óttist ikki,« og tá ið vit hugdu upp, stóð ein eingil har.

Joakim: Ja, tit skuldu havaft sæð hann, so undurvakur var hann.

Isaj: Og hann segði okkum, at frelsarin er føddur í Betlehem í nátt.

Joakim: Og gav okkum til tekin, at vit skuldu finna eitt barn liggjandi í eini krubbu. Og har liggur barnið í krubbuni. Halda tit ikki, at tað er hetta barnið?

Maria: Jú, tit hava funnið tað rætta. Eisini vit hava fingið einglaboð.

Jóhanna: Hvat sigur tú, Maria?

Maria: Tað hendi mær tað sama í Nazareth, sum er hent tykkum í nátt. Men tað var langt, áðrenn eg átti barnið: Ein eingil stóð hjá mær og segði, at eg skuldi verða við barn og eiga son — »hann skal verða kallaður sonur hins hægsta, og Gud Harrin skal geva honum hásæti Dávids, faðirs hansara.« (*Luk. 1.32*)

Isaj: Sonur hins hægsta! — Hásæti Dávids! Er barnið av Dávids ætt?

Jósef: Ja, eg eri av Dávids ætt, og Gud hevur eisini talað til mínum gjøgnum ein eingil — í einum dreymi: »Hon skal föða ein son, og navn hansara skalt tú kalla Jesus. Tað merkir frelsari.«

Isaj: Av sonnum er tað Guð, sum hevur sent okkum ein frelsara. Latum okkum falla á knæ fyri barninum.

Øll falla á knæ.

Isaj: (*sitandi ella standandi*) Ja, ljósið er komið í heimin, og tað kemur mær fyri, at tað ikki skal skína fyri Ísraels fólk eina, men fyri allari jörðini. Minnast tit orð profetanna: »Móti tínum ljósi skulu fólkini ganga, og kongar til tína skinandi glæmu.« — — — Hygg.

Øll venda sør og hyggja. Teir tríggir vísmenninir koma inn, fara yvir at krubbuni og leggja seg á knæ saman við hinum. Einglar savnast á pallinum, kórið syngur skrúðgongusálmin. (sí aftast).

Helmer Christensen

Vættrahjálp

Leikarar:

Marin _____

Sveinur (sonur hennara) _____

Stórbóndin _____

Bóndakonan _____

Magna (bóndadóttir) _____

Margreta (bóndadóttir) _____

Adolf (bónðasonur) _____

Mikkelsen (politimaður) _____

Vætturin _____

Týtt: Sonja Sørensen

Byrjan

Ljós á frásøgumannin, sum stendur heilt frammarlaga høgrumegin á pallinum.

Frásøgumaðurin lesur:

Í gomlum dögum, tá ið jólini nærkaðust, savnaðust öll í húsinum at lurta eftir søgum úr tí nýggju jólabókini, sum abbi hevði keypt. Slíkar søgur søgdu ofta frá fátækum fólkum, sum høvdu tað ringt. Men beint upp undir jól hendi okkurt, sum heilt broytti lív teirra, soleiðis at søgan endaði væl.

Oftani var eisini ein vættur við í søguni — ikki tann stóri jólamaðurin, sum er at síggja í sölubúðunum upp undir jól; nei, vætturin búði á bónagarðinum og ansaði eftir honum. Men hesir vættrarnir skikkaðu sær ikki altið væl. Vóru teir ikki væl viðfarnir, kundi tað henda, at teir hevndu seg.

Hetta, eg nú fari at siga tykkum, hendi á bygd fyri nógvum árum síðani. Ein ungar, fátækur maður búði í eini lítlari smáttu saman við hjartagóðu móður síni. Tætt við var ein stórur bónagarður. Her búði ein ríkur óðalsbóni saman við konu síni og trimum børnum, tveimur døtrum og einum syni.

Søgan byrjar hjá teirri fátøku konuni.

(Ljósið á frásøgumannin slóknar. Hann fer út.)

1. partur

Ljós á pallmynd 1.

(Í teirri lítlu smáttuni situr Marin og bindur. Sveinur, sonurin, kemur inn.)

Sveinur: *(Gníggjar sær í hendurnar)* Puhh, tað er kalt úti. Hetta verður ein kaldur jólaaftan.

Marin: Ja, tað er gott, at vit hava brenni at leggja í ovnin, men stórt meira hava vit heldur ikki. Tað er so at siga eingin matur eftir. Vit hava bara nøkur tunn riv og nøkur fá epli. Hesi jólini vera nakað korg.

Sveinur: Eiga vit ikki so frægt sum eina skál av rísi, so vit kunnu seta jólagreyt út til vætturin?

Marin: Nei, tað eiga vit ikki. Hetta verður fyrsta ferðin, hon einki fær til jóla, men vit eiga ongar pengar; tú veitst, at teir síðstu pengarnir fóru til avdrøg upp á húsinu.

Sveinur: Ja, tað veit eg. Men vætturin skal hava jólagreyt, og eg hevði eisini ætlað mær at keypt tær eina jólagávu.

Sveinur: Í lötni sær tað svart út. Vit hava brúkt teir síðstu pengarnar til avdrögini. Men eg hugsaði, at eg skuldi selja epli og vinna mær pening við tað — annars noyðist eg at fara til Amerika og royna at vinna mær pening har yviri, so at vit kunnu giftast.

Magna: Á nei, tú mást ikki fara til Amerika, tað er vandamikið at sigla um Atlantshavið; og í Amerika eru bæði indiánar og brotsmenn og sovorðið. Áh, tú mást verða verandi heima...
(Í somu lótu gongur hurðin, og bóndin kemur inn. Magna nikkar skundisliga til Svein og fer út.)

Stórbond.: (Harkar) Nú, er tað Sveinur. Hvørji eru tíni ørindi, góði?

Sveinur: Jú, síggja tygum. Eg eri komin í neyð við pengum. Vit hava brúkt teir seinastu pengarnar til avdrögini, so vit hava ongar pengar at halda jól fyrí.

Stórbond.: Hvussu nógv snýr tað seg um?

Sveinur: 50 krónur, um tað hevði latið seg gjørt.

Stórbond.: Tað var ikki eiti á pengar. Hvati skalt tú brúka teir til?

Sveinur: Til jólagávu til mammu mína. Hon stríðist og strevast, ansar hösnum og geitini og seymar og stoppar fyrí meg. Tí vildi eg fegin keypt henni eina jólagávu — og eitt sindur av rísi til jólagreyt.

Stórbond.: Íðan, lat tað so vera.

(Stórbóndin tekur pening upp úr einum vasa, sum stendur á eini hill. Hann tekur tveir 100 krónu seðlar og ein 50 krónuseðil, so at áskoðararnir síggja tað. Teir báðar 100 krónuseðlarnar leggur hann í aftur vasan og setur hann aftur. Síðani gevur hann Sveini 50 krónuseðilin.)

Stórbond.: Ger so væl góði — og gleðilig jól — heilsa mær mammu tíni.

Sveinur: Túsund takk, stórbóndin — og gleðilig jól ynski eg tygum og øllum í húsinum. (Hann bukkar og fer út)
(Í somu lótu kemur sonurin Adolf inn)

Adolf: Ha! Var hatta ikki hasin fátækradólgurin úr smáttuni? Hvati vildi hann? Mestur skuldi hann læna pening frá tær. Tað er ikki so frægt, at hann tímir at gera nakað til nyttuna og vinna sær pening sjálvur.

3. partur

(*Stórbóndin og bóndakonan koma inn.*)

Stórbond.: Ha, mín góða kona. Íðan, tú vilt hava pening at keypa mandlu-gávu og rísgrýn fyri.

Bóna-konan: Ja — og jólagávur. Vit skulu eisini keypa okkurt til gomlu Marina niðri í smáttuni. Tað er hon, sum eigur ein so fittan son.

Stórbond.: Ja, eg veit, at hann er fittur. Hann var her í áðni og bað um for-skot at keypa jólamat fyri.

Bóna-konan: Ája, hann stríðist og strevast, men eins fátæk eru tey. Tað er synd, tí eg haldi, at Magna hevur gott eyga á honum. Eg haldi, at hon vil giftast við honum.

Stórbond.: Tað fer ikki at bera til. Hóast hann er fittur, er hann fátækur.

Bóna-konan: Ája, men tað hevði verið gott, kortini....

Stórbond.: Nú skalt tú fáa pening.

(Mortensen fer yvir til vasan og stingur hondina niður í hann. Men har finnur hann einki. Hann roynir aftur — sama úrslit. Hann ristir vasan, hyggur niður í hann....)

Stórbond.: Hann er tómur! Hvør hevur tikið peningin? Man tað vera Svein-ur? Eingin annar enn hann hevur sæð, hvar eg goymi peningin.

Bóna-konan: Áje!

Stórbond.: Eg má fara at ringja til Mikkelsen politimann og siga honum frá hesum... (*Stórbóndin fer yvir til telefonina og ringir.*)
(Myrkur á pallmynd 2)

4. partur

Ljós á pallmynd 2. (Mikkelsen politimaður hevur lagt aðra hondina á økslina á Sveini.)

Politim.: Kom so! Tú skalt við niðan til stórbóndan. Tú skalt standa til svars fyri tað, sum tú hevur gjørt.

Adolf: Tað hugsi eg — hikst — at hann hevur gjört. Hann sær soleiðis út. Hann hevur ivaleyst tikið peningin. Setið tit hann í geglið, handa tjóvin.... eg haldi eisini, at hann stjelur egg úr høsnarhúsinum.

Magna: Nei, ikki. (*grætur*) Hann hevur einki stolið.

Stórbond.: Nú, nú, góða. Tað er líkt til, at tað er júst hann. Tað er ikki við míni góða vilja, men löggreglan má taka sær av honum. Tað ber ikki til at lata tjóvar ganga leysar.

Sveinur: Eg havi einki gjört.

Adolf: Tveitið hann í kasjottina, handa tjóvin.... at vága sær at koma her og stjala pening frá fólki.

Myrkur á pallmynd 2

7. partur

*Ljós á pallmynd 2
(Magna situr einsamøll eftir, hon grætur)*

Magna: Mín neyðars unnusti. Nú verða vit ongantíð gift. Pápi játtar mær ikki at giftast einum manni, sum hann heldur vera tjóv. Hvatt skal eg gera?

(Vætturin kemur inn, gongur eina lótu heilt stillisliga og melur, men fer so yvir til Magnu og nemur við økslina á henni.)

Vætturin: (*Harkar*) Lurta eftir mær og stilla teg. Hesum skulu vit fáa greiði á.

Magna: (*stuðsar og hyggur upp*) Hvør ert tú? Hvussu ert tú komin inn?

Vætturin: Eg eri vætturin. Eg búgvi á loftinum, og eg siggi alt, sum fyriferst bæði her á bóndagarðinum og í húsunum rundan um. Eg hafi sæð alt. Tað var ikki Sveinur, sum tók peningin. Eg veit, hvør tað var, og eg skal hjálpa tær at fáa sannleikan fram.

Magna: Vilt tú tað? Góði, hjálp mær. Men hvør var tað, ið tók peningin!

Vætturin: Tað var beiggi tín.

Magna: Jú, men vanlig rabarbusaft. Hvussu í verðini skal hann kenna tað, sum verður hann klíptur?

Vætturin: Lurta nú. Adolf hevur ongantíð borið mær greyt — so hjá honum ber ikki til at síggja meg. Og hvørja ferð, hann lýgur, ja, so klípi eg hann.

Magna: Áh, soleiðis... áh, nú hoyri eg hann koma gangandi úti í túnum. Nú mugu vit skunda okkum. Hvussu fáa vit hann at drekka saftina?

Vætturin: Tað er lætt. Vit koyra saftina í eitt vínglas, so drekkur hann beinan vegin. Gev mær eitt glas.

(*Magna tekur eitt glas úr einum skápi. Vætturin tekur eina lítlá flósku upp úr kotalummanum og eitt piparílæt úr buksulummánnum, koyrir skundisliga alt í glasið og fer burturfrá. Magna skundar sær at seta seg í sofuna við stokkum. — Adolf kemur inn og sær beinan vegin glasið.*)

Adolf: Aha, her stendur eitt glas við víni, tað var frálikt. (*Drekkur alt í einum, glöðir heldur bilsin fram fyri seg, hostar og harkar ógvusliga.*)

Adolf: Puha, hvat var hetta, eg drakk? Slikt havi eg ikki smakkað fyrr.

Magna: Hatta var ein sannleikadrykkur.

Adolf: Magna. Situr tú her? Eg sá teg ikki. »Sannleikadrykkur« sigur tú, Hvat er tað?

Magna: Tað er ein drykkur, sum fær fólk at kenna tað, sum verða tey klípt í afturpartin, um tey ikki siga sannleikan. Vætturin hevur bryggj-að hann.

Adolf: Puha, tú og tínir vætrar. Vætrar eru ikki til. Og greyt hevur tú borið honum, tú ert ikki heilt rættsiktað.

Magna: Vit fáa at síggja. — Hevur tú givið rossunum í dag?

Adolf: Ja, sjálvandi.... (*vætturin klípir hann í afturpartin*) ...av, hvat var hatta? Tað var onkur, sum klípti meg (*vendir sær at vita, um onkur er aftan fyri seg*) Men har er eingin. (*Út móti áskoðarum*): Man tað vera nakað í hasum, sum hon sigur? Um sannleikadrykkin?

- Bónða-konan: Hvat bagir, góði drongur, ert tú sjúkur? Hyggið at honum, hvussu harmur hann er, tí hann hevur stolið. Kom higar, mín góði drongur. Mamma tín hevur fyrigivið tær.
(Adolf dryþur høvur og fer yvir til mammu sína.)
- Bónða-konan: Men nú mugu vit eisini fåa handa neyðars ungamannin út úr geglinum aftur.
- Stórbond.: Ja, eg ringi beinan vegin til Mikkelsen löggreglumann og sigi, at hann skal koma aftur við Sveini. So fær hann samstundis at vita, hvussu alt hevur borist til — og tú, Margreta, góða, renn tú oman til Marinu í smáttuni og bið hana koma niðan. Vit hava eini gleðibóð til hennara.
(Margreta fer og stórbóndin fer yvir til telefonina at ringja.)
- Vætturin: *(neggjandi)* he - he - he.

Myrkur á pallmynd 2

8. partur

Ljós á pallmynd 2 (Øll eru á pallinum)

- Stórbond.: Ja, Mikkelsen, politimaður. Hetta hevur víst seg at vera ein mis-skiljing, alt, sum tað er. Tað er als ikki Sveinur, sum hevur stolið peningin frá mær, men tiverri míni egni sonur, Adolf. Hann hevur viðgingið tað, og hann hevur givið mær lyfti um altíð at siga satt.
(Vendir sær í móti Sveini) Og tú, ungi maður, eg má biða teg so mangar gangir um fyrigeving. Eg havi illtonkt teg — grundarleyst — og tað var illa. Tað skal eg ongantíð gera aftur, tað havi eg lært nú. Kona míni hevur sagt mær, at tú og Magna eru góð hvørt við annað, men at tit ongantíð hava torað at spurt meg, um tit kunnu giftast. Eg havi altíð hildið teg verið ein góðan og dugnaligan hjálparmann her á garðinum, og nú veit eg, at tú eisini ert ærligur. Tí fari eg at lata teg og Magnu sleppa at giftast.

Magna: *(Loypur upp og kastar seg í føvningin á Sveini)* Endiliga!

- Stórbond.: Annað er so tað, at eg leingi havi ætlað mær at latið Adolf fest garðin. So hevði eg verið haldbóndi. Men eftir tað, sum er hent í dag, havi eg gjørt av, at Adolf skal ikki festa garðin. Tað skulu tit í staðin, Magna og Sveinur. *(Magna kroystir pápa sín)*

Lis Langberg Hansen

Vísmenninir

JÓLAKANTATA

Fyri barnakór, 2 blokkfloytur,
klaver (urgu) og bas ad libitum.

Týtt: Alexander Kristiansen

11

A continuation of the musical score from measure 7. The vocal parts (Soprano, Alto, Tenor, Bass) continue their respective melodic lines. The music includes eighth-note pairs, sixteenth-note figures, and sustained notes, maintaining the G major key signature.

14

A continuation of the musical score from measure 11. The vocal parts (Soprano, Alto, Tenor, Bass) continue their respective melodic lines. The music includes eighth-note pairs, sixteenth-note figures, and sustained notes, maintaining the G major key signature.

9

Musical score for measure 9. The vocal line consists of two staves: soprano (treble clef) and bass (bass clef). The lyrics are:

spur - du fólk á leið - i - ni, um hann var i Je - ru - sa -

12

Musical score for measure 12. The vocal line consists of two staves: soprano (treble clef) and bass (bass clef). The lyrics are:

-lem! Úr Eyst - ur - lond - um kom - u ví - menn trig - gir, tí teir

15

Musical score for measure 15. The vocal line consists of two staves: soprano (treble clef) and bass (bass clef). The lyrics are:

høv - du stjørn - u - na skoð - að, sum jól - a - nátt á him - ni so

Blokkfloytur

The musical score consists of three staves of music. The top staff uses a treble clef, the middle staff a bass clef, and the bottom staff an alto clef. The music is in common time (indicated by 'C'). The notation includes various note heads (solid black, hollow white, and cross-hatched) and rests, with some notes having horizontal stems extending to the right. Measure numbers 1, 5, and 9 are visible above the staves.

Upplestur:

Tá rópaði Heródes vísmenninar til sín á loynum og spurdi teir gjølla um tiðina, tá ið stjørnan var komin til sjónar; og hann sendi teir avstað til Betlehem og segði við teir: »Farið avstað og sóknist væl eftir barninum, og tá ið tit hava funnið tað, sigið mær so frá, at eg eisini kann koma og tilbiðja tað.«

Blokkfloytur

4

7

attacca

9

tað. -els.

12

Vis - men - ni - nir hil - du sið - an leið sin - a fram mó

15

Solo

Bet - le - hem! Og fun - nu Jes - us - barn - ið. Hal - le -

Kór

*Mittasta rödd hevur lagið (1. rödd syngur lagið)

28

hal - - le - lu - - ja.

Upplestur:

Og av tí at teir í dreymi høvdu fingið eina ávaring frá Gudi um, at teir ikki skuldu fara astur til Heródesar, tóku teir eina aðra leið heim astur til land sitt.

Blokkfloytur & Klokkuspæl

4

hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja,

hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja,

7

hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja,

10

hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja,

Meðan bíðað verður eftir jólum

Týtt úr enskum: Elin Mortensen

Leikarar:

Mamman _____

Jákup mammubeiggi _____

4 ensk børn _____

4 hálendsk børn _____

Santa Niklas _____

Svarti Pætur _____

4 svenska gentur _____

2 australsk børn _____

2 italsk børn _____

Tableau: Eingil, Maria og Jósef, barnið í krubbuni, verturin og konan í herberginum, seyðamenn, vísmenninir.

Uppskot til leikbúnar: Ensku börnini kunnu t.d. vera í troyggju og puntutum skjúrti, hálendsku genturnar í kjóla, kýsa og tuflum, dreingirnir í viðum buksum og tuflum, australsku og italsku børnini í summarklæðum. Santa Nikolas í kappa og bispahúgvu, Svarti Pætur í dimmum klæðum (kanske málaður svartur í andlitinum.)

Jákup: Hav nú bert tol, so fært tú at vita hví. Í morgin fara vit avstað, og vit eru heima aftur áðrenn jól.

(*Hálendsk börn koma inn á pallin*)

1. hál.: Sum eg gleði meg, nú er spennandi!

2. hál.: Onkur bankar á dyrnar! (3. hálendska barnið letur hurðina upp. Jákup og tey ensku børnini koma inn)

Jákup: Hesi børnini úr Onglandi vilja fegin sleppa at síggja, hvat ið hendir her á landi framman undan jólum.

3. hál.: Tit skulu vera vælkomín! Tit eru komin í røttu løtu eisini, tí vit fara nú at gera okkum til at taka ímóti Santa Niklas.

2. enska: Hvør er Santa Niklas?

1. hál.: Santa Niklas? Tað er hann, ið ber okkum gávur, tá ið vit seta skógvær okkara framman fyri eldstaðnum.

2. hál.: Ja, men bert um vit hava skikkað tykkum væl.

3. enska: Hvæt hendir, um tit ikki hava skikkað tykkum væl.

3. hál.: Ja, so koyrir Svarti Pætur mold og steinar í skógvarnar.

4. enska: Er tað nakrantíð komið fyri hjá tykkum?

2. hál.: Nei, nei, ongantíð.

1. hál.: Vit skuldu beint nú fara at krógva okkum og forvitnast, tá ið teir koma at geva okkum gávurnar. Komið við!

Tey ensku
børnini:

Ja, latið okkum fara.

3. hál.: Skundið tykkum!

4. hál.: Bíðið eitt sindur — vit hava gloymt gularøturnar.

Tey ensku
børnini:

Gularøturnar?

2. hál.: Ja, vit geva altið hestunum hjá Santa Niklasi og Svarta Pæturi gularøtur.

2. enska: Og hvat hendir so í morgin?
1. svenska: Tað vil eg fegin siga frá. Her í Svøríki er veturin so langur og myrkur, og tí tendra vit ljós á hesum degi. Ljósini verða sett á ein krans, sum ljósdrotningin hevur um hárið.
2. svenska: Tíðliga um morgunin fer ljósdrotningin við ternum sínum hús úr húsi. Vit bjóða Luciu kókur, og vit syngja Luciu sangin. Nú skulu vit syngja fyri tykkum (*tær ganga spakuliga kring pallin, meðan tær syngja*):

Lag: Santa Lucia

Kœvandi svört er nátt,
lurta, hoyr sangin,
missir tú mál og mátt,
ljóð sum av veingjum,
tá inn um dyrnar vár,
stígur við ljós á hár.
Santa Lucia, Santa Lucia.

4. svenska: Og børnini fara tíðliga upp og borðreiða fyri mammu og pápa sínum.

3. enska: Hvæt gera tit so á jólum?

3. svenska: Jólaaftan fara vit í kirkju, og jólamaðurin ber okkum gávur.

(*Australsk genta og drongur koma inn á pallin, tey eru summar-klødd*)

- Jákup: Her koma børn úr fremmandum londum, síggi eg. Hvæt munnu tey vilja?

- Austr. genta: Vit koma úr Australiu at ynskja tykkum gleðilig jól!

1. enska: Eru tit ikki köld í summarklæðum mitt um veturin?

- Austr. gentan: Nei, tí á jólum er summar í Australiu. Vit eta jóladögurðan úti í garðinum. Vit fáa kalkun, og vit fáa gávur okkara jólamorgun.

(*Italsk genta og drongur koma inn á pallin*)

- Ital. dr.: Vit eru úr Italiu, og vit ynskja tykkum gleðilig jól!

- Italska ge.: Vit fáa gávur okkara 13. dag.